

Zveza slovenskih izseljencev: preštevanje izključujemo

V nedeljo popoldne je Zveza slovenskih izseljencev opravila svoj redni občni zbor v Šentprimozu v Podjuni. Navzoče sta prisrčno pozdravila kar dva domača pevka zbora, ki sta zapela v dobrodošlico.

Predsednik ZSI Jože Partl je v svojem govoru poudaril predvsem namen in smisel organiziranosti izseljencev in opozoril, da bi bilo vendarle pravilnejše ime »izgnanci« – kajti pregon 300 družin ni bila navadna izselitev, temveč je za tem stal si-

stem in načrt nadaljnega uničevanja slovenskega življa na Koroškem. Opozoril je na »prerekanja« med osrednjima političnima organizacijama, da bi se dalo z boljšim posluhom več doseči. Imamo namreč veliko zadev, ki se jim moramo intenzivno posvetiti, na primer problematika otroških vrtcev. Izhod v ustanavljanje privatnih vrtcev je lahko le začasna rešitev.

Partl je tudi odločno zavrnil vsake glasove, ki zagovarjajo preštevanje manjšine, saj se

ljudje pri ZSI dobro zavedajo katastrofalnih posledic takega poskusa.

Občni zbor so pozdravili tudi Jože Križančič, predstavnik Zveze slovenskih izgnancev iz Slovenije, Sonja Wakounig, podpredsednica Zveze slovenskih organizacij, Nanti Olip, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, Andrej Wakounig, predsednik Enotne liste in Peter Kuchar, predsednik Zveze koroških partizanov.

Več na str. 4

Preberite

Dunaj

Občni zbor Iniciative manjšin in program za leto 1999

Stran 2

Celovec

26. oktobra bo začel oddajati Radio AGORA – pogovor s predsednikom Kristijanom Schellandrom

Stran 3

Šentprimoz/Portorož

Srečali so se slovenski izseljenci in nekdanje taboriščnice iz Ravensbrücka

Stran 4

Dunaj

Pogovor s konzulentom za človekove pravice Walterjem Suntingerjem

Stran 5

Heiligenblut/Ravne

Pogovori o problematiki in zaščiti pitne vode

Stran 5

Šentjanž

Mladi so kot prvi v novi koroški gledališki sezoni uprizorili »Žogico Nogico«

Stran 6

Koroška

Odlični koncerti skupine profesionalnih glasbenikov A MORE

Stran 7

Pliberk

Spomin na borca in komandanta Visočnika-Falenta

Stran 8

Borovlje

Otroški vrtec deluje že eno leto

Stran 9

Celovec

SAK je pretekli vikend krepko izgubil z Gradkornom. Kaj meni predsednik Jurij Perč preberite na

strani 12

Osrednji odbor Zveze slovenskih izseljencev na občnem zboru v Šentprimozu: (z leve) podpredsednik Matevž Wieser, predsednik Jože Partl, 2. podpredsednik Franc Černut in tajnik Rado Janežič

PREBLISK

■ Ko smo začeli z rubriko »Preblisk«, si nismo niti najmanj predstavljali, kakšna uspešnica bo to. Mnenja, napisana v temle okvirčku, vžgejo bolj kot še tako »podloženo« napisan članek unotraj časopisa.

Pa vendar je ta kotiček mišljen bolj kot malce popra na juho in kot priložnost, da se včasih majčkeno nasmejemo tudi raznim – sicer smrtno resnim – temam. S tem seveda ni rečeno, da nismo ob tem (za nasmeškom) čisto resni. Pa vendar zadene pogovorni ton očitno bolj kot poročevalski, zato bomo tu nadaljevali s kzerijami (ne kozlarijami, prosim!; beseda pride iz fran-

coščine in pomeni toliko kot kramljati).

Veliko se dogaja med narodno skupnostjo. Kdor se malo bolj ukvarja s tekočimi zadevami, ve, da smo na nekakšni prelomnici in zadeve žal ne kažejo dobro. Manjka

V lastni zadevi

nam časa (ker nas je premalo) in denarja (ker ga ne dobimo) za boljše opravljanje dela v prid tistim, ki jim rečemo narodna skupnost, zato je včasih kar težko ohraniti nekoliko humorja, s katerim se da vsako reč lažje prežvečiti.

Pa kljub temu – hvala za redno prebiranje, podporo in tudi za reakcije!

S. W.

13. VESTNIKOV IZLET

Od 9. do 11. oktobra
Umag, hotel Koralj

Dragi bralci, dragi prijatelji!

Letošnji 13. izlet Slovenskega vestnika nas bo popeljal v Umag, v naselje Katoro, kjer smo za vas rezervirali hotel KORALJ. CENA IZLETA: 1.600,- ŠIL. DODATEK ZA ENOPOSTELJNO SOBO: 300,- ŠIL.

Preverite veljavnost potnega lista!

Vaš partner za transport + turizem

SI-ENČNIK
Telefon (04236) 20 10-0
Telefax (04236) 20 10-11
A-9141 DOBRILA VAS

PO VOLITVAH V NEMČIJI

Evropa se je nagnila v levo

V nedeljo zvečer so zveneli telefoni v centrali nemške socialdemokratske stranke. Čestitali so italijanski predsednik vlade Prodi, francoski in britanski premier Jospin in Blair. Izostal tudi ni avstrijski kancler Klima. Veselje evropske levice je bilo prav tolikšno kot volilcev SPD in Zelenih v Nemčiji. Tehnica evropske politične podobe se je krepko nagnila v levo. Od petnajstih članic EU jih ima levo vlado odslej kar 12.

Gerhard Schröder, novi kanclerski kandidat, je sijal. Volilni rezultati so bili nad pričakovanji. Staremu kanclerju Helmutu Kohlu je šlo skoraj na jok. Največji njegov poraz je prišel z vzhoda, iz t. i. novih dežel, katerim je leta 89 in 90 ob združevanju Nemčije obljubljal »cvetoče dežele«. Obljubljal, a ne izpolnil.

V koalicijski CSU/CDU je zaropotalo. Kohl je že v ponedeljek napovedal odstop, takoj za njim pa njegov bavorski kolega Waigel. Oba še sprejemata skupno odgovornost za poraz, a kmalu bo tudi v tej uniji prišlo do resnih pretresov.

Ozadje volilnega poraza Unije CSU/CDU seveda ni samo v Kohlu, katerega so se volilci po 16 letih res že naveličali, temveč v vse večjih socialnih problemih, ki pretresajo Nemčijo. Skoraj pet milijonov brezposelnih, davčna in socialna neizravnost so tethnico nagnili v levo. V deželah bivše DDR je prav zaradi tega pridobila tudi PDS, stranka bivših komunistov. Kohlovi in Waiglovi krščanski demokrati za to stanje niso našli pravih odgovorov.

J. R.

SPD BILKA

vabi na premiero igre

ŽARKO PETAN

Cirkus z divjega zahoda

režija:

Bernarda Gašperčič

v soboto,

3. oktobra 1998,

ob 18. uri

v gostilni pri Miklavžu

v Bilčovsu

Predpremiera: v petek,

2. oktobra, ob 20. uri!

Nastopa mladinska

skupina SPD Bilka

Prisrčno vabljeni!

LETNA KLAUZURA INICIATIVE MANJŠIN

»Manjšine in mediji« – delovni program za leto 1999

Pretkli konec tedna je »Iniciativa manjšin« imela svojo tridnevno letno klavzuro. Odborniki in odbornice ter nameščenci in nameščenske obeh birojev (na Dunaju in v Innsbrucku) so se tokrat sestali v Gallneukirchenu (Zgornja Avstrija), da ocenijo letošnje delovanje in pripravijo delovni načrt za prihodnje leto. Takoj ob začetku klavzure se je izkazalo, da predvsem novejši sodelavci želijo več informacij o nastanku Inicative in o njenih najbistvenejših dejavnostih zadnjih let. Pri tej deloma zelo samokritični razpravi so predvsem prvi pobudniki Inicative opozorili, da njihov namen nikoli ni bil ustanoviti neke vrste manjšinsko strešno organizacije ali si celo lastiti zastopstvo za to ali oni manjšino. Njen prvotni namen je bil širši javnosti posredovati pomembnost, ki jo imajo različne manjšine za avstrijsko družbo. V središču delovanja so bili projekti, ki so na zelo nazoren način prikazovali oblastni razpon in odnos med večinsko družbo in manjšinami.

Eden najdrznejših korakov Inicative je bil, da ni ločevala manjšin po etničnih, socialnih, verskih in drugih kriterijih, marveč se je dokopala do agiranja, ki sloni na premagovanju meja med manjšinskimi skupinami. Čeprav so se takemu pojmovanju in delovanju nekatere manjšine upirale (predvsem etnične) in zato tudi niso hotele ožjega kontakta z Inicativo, se je ravno to politično delovanje izkazalo kot inovativno, kajti Inicativi manjšin je uspelo marsikaj premakniti. Tako je na njeno pobudo prišlo

letos spomladi do ustanovitve zelo široke mreže, v katero so vključene skoraj vse pomembne nedržavne organizacije na Dunaju. Ta na novo ustanovljena mreža je v najkrajšem času izdelala obširen katalog konkretnih zahtev, kako v avstrijski družbi uresničiti človekove pravice. Temu katalogu, ki so ga pred kratkim predali tudi zveznemu kanclerju Klimu, so se medtem pridružile tudi nekatere organizacije avtohtonih etničnih manjšin. Udeleženci klavzure so z zadovoljstvom ugo-

Prvotni namen Inicative manjšin je širši javnosti posredovati pomembnost, ki jo imajo različne manjšine za avstrijsko družbo.

tovili, da je Inicativa v tem letu veliko storila za to, da se na široko razpravlja o človekovih pravicah v Avstriji.

Temu naj bi služila tudi letošnja centralna prireditve Inicative. Konec novembra (27. do 29. 11.) bo v ORF centru na Dunaju mednarodni simpozij na temo »Manjšinske in človekove pravice«. Sodelavci in sodelavke Inicative so se za ta simpozij povezali z uglednimi organizacijami šestih evropskih držav, da bo mogoče razpravljati na zelo visokem mednarodnem nivoju. Vse inozemske organizacije, ki sodelujejo, se pri svojem delu zavzemajo za pravice manjšine in za nerasistično politično prakso. Inicativa manjšin si od te centralne prireditve pričakuje veliko impulzov in zagona za bodoče delovanje, predvsem za čimprejšnjo uresničitev tako imenova-

nega zakona proti diskriminaciji. Tudi trenutna priprava takega zakona je prišla na pobudo Inicative manjšin.

Čeprav še za to leto čaka ogromno organizatoričnega in vsebinskega dela, so sodelavci in sodelavke Inicative zavzeto diskutirali o programu za leto 1999. Po deloma zelo hektični in nasprotujoči si razpravi so se zedinili na letno temo »Manjšina in mediji.« Pri tej tematiki naj bi uspelo prekoračiti meje trenutnega stanja spoznanja in zahtev. Konkretni projekti na to temo naj bi se lotili tudi pomena tako imenovanih novih medijev (npr. interneta, interaktivne televizije). Iz nekaterih poročil je postalo jasno, da ima trenutna medijska družba lahko zelo usodne posledice za manjšine. Tako kažejo nekatere raziskave, da zelo individualna in na manjšinsko skupino prikrojena medijska ponudba ne vodi v večjo družbeno integracijo, ampak celo v segregacijo. Na drugi strani pa je bilo v razpravi tudi slišati, da je ravno socialnim manjšinam uspelo preko novih medijev, torej preko interneta, vplivati na liberalizacijo in humanizacijo zakonodaj v nekaterih državah.

Tridnevna letna klavzura Inicative manjšine je bila vsekakor zelo zadovoljliva tako glede ocene preteklega delovanja kot tudi glede bodočega programa. Kaže, da bo tematika naslednjega leta zelo zanimiva in pestra in da bo mogoče vključiti mnogo manjšinskih skupin. »Manjšine in mediji« – tema, ki se dotika zelo pomembnega življenjskega področja vsake manjšine. v. w.

PROTOKOL IZ PARLAMENTA

Odgovor kanclerja Klime na vprašanja, ki jih je postavil dr. poslanec Karel Smolle

Anfrage:

1. An wen erging in bezug auf den Beirat für die slowenische Volksgruppe die Aufforderung, wieviele Mitglieder für den neu zu konstituierenden Beirat zu nominieren?
2. Nach welchen Kriterien erfolgt die Auswahl ... und wie lautet das Prüfungsergebnis?
3. Welche Kriterien wurden zur Beurteilung der Repräsentativität von Vereinigungen, die ihrem satzungsgemäßen Zweck nach Volksgruppeninteressen ... angewandt und wie lautet das Prüfungsergebnis?
4. Erachten Sie, nachdem der Volksgruppenbeirat nicht die politische Vertretung der Volksgruppe ist, sondern ... ein Beratungsorgan der Bundesregierung und einzelner Minister, ein durch Wahlen legitimates politisches Vertretungsorgan der slowenischen Volksgruppe mit Öffentlichkeitsrecht für den politischen Dialog mit der Volksgruppe für notwendig und nützlich?
5. Wurde beim Bundeskanzleramt eine »Vorsitzendenkonferenz der österreichischen Volksgruppenbeiräte« eingerichtet? Wenn ja, nachdem es für eine derartige Konferenz keine gesetzliche Grundlage gibt, auf welcher Grundlage, mit welcher Aufgabenstellung und welchen Kompetenzen? Wenn nein, welchen rechtlichen und politischen Status messen Sie als Bundeskanzler den unter diesem Namen auftretenden Personen zu?

Zvezni kancler je na ta vprašanja odgovoril tako: k točki 1 je naštel vse organizacije oz. stranke, ki so v sosvetu zastopane. K točkama 2 in 3 je odgovoril, da je izbira po-

tekala po zakonskih kriterijih. Stališče kanclerja k vprašanju 4 pa je naslednje:

»das in der Anfrage angesprochene »durch Wahlen legitimierte politische Vertretungsorgan der slowenischen Volksgruppe mit Öffentlichkeitsrecht« stellt eine Forderung lediglich eines Teiles der slowenischen Volksgruppe dar, welche von anderen Gruppen der slowenischen Volksgruppe ebenso wie von den anderen österreichischen Volksgruppen nicht geteilt wird. Im Memorandum der österreichischen Volksgruppen, ... wird die Forderung nach einer öffentlich-rechtlichen Vertretung ausdrücklich nicht gestellt, da dafür eine mit der Freiheit des Bekenntnisses zu einer Volksgruppe in einem Spannungsverhältnis stehende Minderheitenfeststellung – in welcher Form auch immer – erforderlich wäre.

Na vprašanje 5 pa je Klima odgovoril:

Eine »Vorsitzendenkonferenz der österreichischen Volksgruppenbeiräte« ist ein Gremium, das im Memorandum der österreichischen Volksgruppen vom 24. Juni 1997 an die Bundesregierung und den Nationalrat angesprochen ist und von allen sechs österreichischen Volksgruppenbeiräten beschlossen wurde. Die Vorsitzendenkonferenz fußt derzeit noch auf keiner gesetzlichen Grundlage und ist daher ein faktischer Zusammenschluß der Vorsitzenden und stellvertretenden Vorsitzenden der Volksgruppenbeiräte, die aus eigenem dann zusammentreten, wenn sie selber hierfür einen Bedarf feststellen.

Čim bolj zavest o potrebnih evropski odprtosti prodira med ljudi, tem bolj se določeni krogi na Koroškem zabarikadirajo na ideoloških in nacionalističnih okopih in skušajo od svojega nekdanjega vpliva rešiti, kar se pač rešiti da. In najboljše sredstvo za mobiliziranje množic, ki pa tem demagogom očitno ne nasedajo več, je po mnenju včerajšnjikov še zmeraj ustvarjanje strahu pred slovensko nevarnostjo, ki da stalno in sedaj znova ogroža večno nedeljivost Koroške. Minulo nedeljo so ti krogi, kahade in abverkempferbund ob pišli udeležbi priredili v Dobrli vasi tako imenovani praznik Korošcev na plebiscitnem območju. Častni pokrovitelj je bil dobrolski župan in član zveznega sveta Josef Pfeiffer, ki se je sprva hajmatbundu (s tem je mislil kahade) zahvalil, da je zadnja leta čuval vrednote kot so zvestoba, domovina in podobno.

Potem pa je Pfeiffer, ki se je uvodoma predstavil kot domovini zvesti Korošec, pozabil,

KOROŠKI JESENSKI MRAK V DOBRLI VASI

Porazno bratenje politike in hajmatdiensta

da govori kot župan in ne kot funkcionar neke samozvane domovini zveste družine. Hudo je napadel občinsko koalicijo med VP, FP in EL in ji očital, da deluje izven vsake kontrole (ausser Rand und Band), saj je hotela v samostanu odpreti slovenski otroški

vrtec (kar ne drži, predlagana je bila dvojezična skupina v občinskem vrtcu, op. pisca), zahtevala da je dvojezične krajevne napise in slovenščino kot uradni jezik, čeprav, tako Pfeiffer, občina Dobrila vas ni dvojezična, ampak samo nemška občina. Zato sta njego-

va socialdemokratska frakcija, ki je »stala kot zid« in odbornica Piuk, ki jo po besedah župana nekateri zategadelj terorizirajo, morali poseči vmes in preprečiti takšne neumnosti. Kajti leta 1920 da je 66 % Dobrolcev glasovalo za koroško domovino.

Župan je samovoljno razglasil, da ima kahade edini monopol nad prirejanjem plebiscitnih proslav, kar je edinstven primer v pravni državi. Dobrolski Slovenci so si namreč drznili predlagati, da bi plebiscitna proslava bila skupna in dvojezična. To pa je za Pfeifferja huda provokacija in docela nesprejemljivo. Pred zborovanjem, ki sta se ga udeležila tudi velikovski okrajni glavar Muri in njegov namestnik ter škocjanski župan Albert Holzer, je Pfeiffer obljubil, da vladajoči občinski »koaliciji rebelov« ne bo prepustil Koroške.

Politične in programske vsebine zborovanja oz. kahadeja in abverkempferbunda sta v tako imenovanih izjavah predstavila poslanec Schretter in Josef Feldner. Prihodnje tarče njihovih napadov bojo dvojezično šolstvo, bogoslužje, preštevanje manjšine in sploh sožitje med obema narodoma v deželi.

Franc Wakounig

V kratkem, 26. oktobra, bosta začela oddajati oba nova radia »Agora« in »Korotan«. Kako pri Radiu »Agora« tečejo priprave?

Zelo dobro. Izbrana je ekipa sodelavk in sodelavcev, v naslednjih dneh se bomo vselili v predvidene prostore, tehnična dela so v polnem zagonu, pripravljajo se programi in oddaje. Če se ne zgodi kaj nepredvidenega, bo šlo vse po načrtu.

Kakšen bo program »Agora«?

Mislim, da bo to čisto drugačen radio, kot smo jih vajeni. Bo npr. dvojezičen, kar je že samo po sebi gotovo velika inovacija in izziv. Razen tega je do pred kratkim za vse Avstrijce pomenil radio isto kot ORF, saj konkurence dolgo ni bilo. Potem so prišli privatni komercialni radii, na Koroškem sprva tako rekoč ilegalno čez italijansko mejo. Nazadnje pa so s padcem radijskega monopola, h kateremu je bistveno pripomogla svoječasna tožba društva »Agora« pri Evropskem sodišču za človekove pravice, nastale nove postaje tudi znotraj dežele. Toda še vedno je ORF, predvsem Ö3, tako zakoreninjen v glavah radijskih ljudi, da na tak ali drugačen način producirajo več ali manj kopije in variacije programa Ö3. Tudi gospodarske potrebe teh komercialnih radij jih vodijo v to. Vsekakor je že dosti originala in kopij znamke Ö3, zato se hoče naš program bisveno razlikovati od določene radijske enolončnice.

Kaj bo razlikovalo »Agora« od drugih radij?

Že v osnovi se razlikujemo od drugih radij. Nismo kot ORF javno-pravni radio z močno komercialno komponento, pa tudi ne privatni komercialni radio, temveč svoboden radio, ki noče biti odvisen od reklame. V tem smislu smo tudi vložili prošnjo za subvencijo pri Uradu zveznega kanclerja, ki je bila letos

odobrena. Tudi ne nameravamo biti radio, katerega oddaje oblikujejo samo poklicni uredniki, temveč naj bi ga zelo bistveno oblikovali tudi poslušalci sami – torej kulturna društva, socialne iniciative, literati, vaščani, študentje ter drugi posamezniki in skupine. Tudi ne bomo radio z izključnim teziščem na manjšinski tematiki, temveč dvojezičen, pisan in kritičen radio, ki se bo posvečal različnim družbenim temam.

»Agora« v stari grščini pomeni forum, trg. Hočemo biti forum, ki daje različnim interesnim skupinam možnost za artikulacijo v etru. To je nekaj več kot možnost, da se lahko telefonira radijski postaji in moderatorju ali moderatorki ter poslušalcem potoži recimo svoje ljubezenske skrbi in si zaželi popevko. Nič nimam proti tej možnosti, toda obstajajo tudi še druge, družbeno gledano bolj pomembne teme. Samo, te niso tako priljubljen predmet popularnih happy-pepi-oddaj, ki jih vsi poznamo in kjer lahko npr. vzemo vse od najnovejših eskapad Michaela Jacksona do podrobnosti shujševalne kure ene od Spice Girls. Toda o življenjskih situacijah čisto navadnih ljudi in problemih revnih, brezposelnih ali manj privilegiranih pri nas in v svetu slišimo dokaj malo.

Torej hočete bolj zrcaliti družbeno realnost?

Ne vem, ali bi rekel tako. Družbena realnost ni samo ena. Odvisi od tega, iz katerega zornega kota stvari gledamo. Milijonar vidi drugo družbeno realnost kot revež, nemški nacionalist drugačno kot pripadnik slovenske manjšine. Mediji so danes v glavnem industrija,

in industrija proizvaja takšno blago, ki se najbolje prodaja. Ni nujno, da je to »za življenje potrebno« blago. Danes je zabava glavno medijsko blago, deloma tudi novice, »news«. »Novice« niso nujno isto kot informacija. Mediji, kot že ime pove, posredujejo neko realnost in s tem istočasno ustvarjajo neko novo realnost. Eni takšno, drugi drugačno. To velja tudi za naš radio, ki seveda ne bo »industrija«, temveč,

komercialno usmerjenih radijskih valovih, ker ne odgovarja tistemu statistično ugotovljenemu povprečnemu okusu, važnemu za pridobitev reklamnih oglasov pri komercialnem radiu. Pri nas bo slišati manj tistih hitov in komadov z lestvic, ki jih stalno vrtijo komercialni radii, zato pa svetovno glasbo, pesmi narodov in narodnosti, jazz, fusion, dober rock, mlado avstrijsko, slovensko in alpe-jadransko progresivno glasbo, pa tudi novo alternativno narodno glasbo.

Poslovodja Radia »Korotan« Marjan Pipp je v časopisu »Kärntner Woche« izjavil, da je razočaran, da ni prišlo do skupne družbe z »Agora«, in da se razsipa z energijo in potenciali. Kaj menite o tem in kakšen je nasploh odnos do Radia »Korotan«?

Projekt Radio »Agora« je začel že leta 1989, ko v Avstriji še ni bilo govora o legalnih privatnih radijih. Če bi bil razvoj dvojezičnega, od manjšinskih političnih struktur neodvisnega privatnega radia zanimal organizacije, za katere deluje Marjan Pipp, bi bili zdavnaj lahko začeli sodelovati. Vabilo je s strani »Agora« bilo izrečeno. Toda struktura okrog Narodnega sveta in Mohorjeve se je odločila za ustanovitev lastnega radia. Ne razumem torej zdajšnjega jamaranja, da ni prišlo do skupne radijske družbe. Marjan Pipp je, kot vemo, ORF-u celo predlagal, naj opusti svoj slovenski radijski program, v zameno pa bi »Korotan« s sredstvi države vzpostavil lasten celodnevni program za slovensko manjšino. Tudi takrat nas ni vprašal, kaj mislimo o tem.

Kakorkoli, to je preteklost. Po »Agori« je kasneje torej

tudi »Korotan« zaprosil za licenco in oba sta jo končno dobila pod pogojem, da si jo delita. Zame ni nič slabega, da obstajata dva radia z različnim konceptoma. Korotan se definira kot komercialni radio in bo bolj narodno in zabavno usmerjen, Agora pa bo nekomercialen, drugačen in različnim smerem odprt tip radia. Celotno ORF ima na eni frekvenci dva popolnoma različna programa – večjezični informativni in glasbeno mainstreamski Blue Danube Radio in izrazito mladinski FM4.

Kjer bi lahko kljub temu sodelovali in si morda prihranili nekaj denarja, bi bilo pri skupnem oddajnem studiu, za kar pa bi morali biti redakcijski in predprodukcijski prostori v neposredni sosesčini. O tej možnosti smo se pogovarjali. Radio »Korotan« je hotel imeti svoje redakcijske prostore in studio na vsak način v Mohorjevi hiši, kar razumem. Mohorjeva je sicer tudi »Agori« prijazno ponudila redakcijske prostore v najem, vendar pa zaradi ozkosti in razporeditve našemu odprtemu konceptu niso čisto odgovarjali. Razen tega nam je bilo važno, da nismo na istem naslovu kot ena ali druga osrednja politično-ideološka struktura, temveč da smo nevtralni in simboliziramo odprtost v različne smeri. Tako smo najeli prostore v novo zgrajeni večnamenski stavbi v mestnem predelu Feschnig, kjer so razporeditev prostorov lahko uredili po naših načrtih in lokacija nam tudi zaradi sodobne tehnične infrastrukture zelo dobro odgovarja. Investicije in stroške smo planirali izredno varčno.

S sodelavci Radia »Korotan« pa se je medtem razvil dokaj dober in prijazen odnos, tako da se veselimo prijetnega in plodnega partnerstva.

Hvala za pogovor in dober start Radia »Agora«!

NOV VETER V KOROŠKI ETER – FREKVENCA 105,5

»Dvojezičen, pisan in kritičen radio«

Pogovor s predsednikom Radia »AGORA« dr. Kristijanom Schellandrom

če primerjamo velikostne razmere, morda neke vrste mala obrt. Mi bomo pač omogočili različnim posameznikom in skupinam, ki imajo sicer in tudi v etru manj možnosti artikulacije, da pridejo do besede. To bo naša realnost. Seveda to ne pomeni, da bo program dolgočasen in brez humorja.

Kaj pa glasba?

Zavestno bomo igrali glasbo, ki jo je sicer manj slišati na ko-

Zanimiv koncept AGORA

26. oktobra 1998 bosta ob 6.00 zjutraj začela oddajati radio Korotan in radio AGORA. Priprave potekajo že s polno paro, saj je treba dokončati še zadnja dela v studiu, pripraviti programske točke itn. Sodelavci, to so Helmut Peissl (poslovodja), Franc Rulitz (tajništvo), Peter Rustia, Franc Wakounig in Tamara Kapus (vsi trije redakcija) ter poleg njih še prosti sodelavci, so že nekaj časa prizadevno na delu.

Program radia AGORA bo obsegal tako različne magazine, kot ledar prireditev, rubrike, programske točke za mladino in otroke kakor tudi literarne oddaje. Važno prizadeva-

nje pa je udejstvovanje drugih ljudi. Pod geslom »prost dostop do radia« naj bi vsakdo (iniciative, skupine, posamezniki) imel možnost, da se v radiu artikulira.

Tudi za sodelavce radia še ni popolnoma jasno, kako bo izvedena dvojezičnost, kar bo najbrž odvisno od situacije. Toda pridobili so že kar nekaj izkušenj pri partnerskih radijskih postajah, to so npr. Radio Študent (Ljubljana), Radio Marš (Maribor), Radio Triglav (Jesenice), Radio Orange (Dunaj), Radio FRO (Linz) in Radio Onde Furlane (Italija). Z nekaterimi izmed njih so in bodo potekale skupne akcije, kot npr. izmenjava oddaj. Izobraževaje sodelavcev radio AGO-

RA prevzame sam, tako imajo dosednji za sabo že tečaje za govorno tehniko in podobno pri drugih radijskih postajah.

Tako se bo 50.000 potencialnih poslušalcev 26. oktobra lahko prepričalo o uspešnosti teh marljivih priprav. Radio AGORA pa si kot posebno nalogo zastavi izboljšanje jezikovne kompetence. Glede glasbe pa se hočejo koncentrirati na zvrsti kot so to npr. cross-over, jazz in glasbo iz alpe-jadranskega prostora.

25. oktobra bo veliko otvoritveno praznovanje radia AGORA, katerega program bomo še natančneje objavili.

Oddajni časi radia AGORA & Korotan

06.00–10.00 Korotan
10.00–14.00 AGORA
14.00–18.00 Korotan
18.00–02.00 AGORA
02.00–06.00 Korotan

Pogled nazaj

Društvo AGORA je bilo ustanovljeno že leta 1989. Zaprošilo je za dovoljenje za medkulturni lokalni radio na južnem Koroškem. Vložilo je tudi pritožbo pri Evropski komisiji za človekove pravice v Straßbourgu in si izborilo svojo pot skozi državne instance.

Leta 1991 je bil Evropski kongres svobodnih radij v Šentprimozu na Koroškem in pojavila se je zahteva »proste cone medkulturne komunikacije v alpsko-jadranskem prostoru«.

1993 je Evropsko sodišče za človekove pravice razglasilo, da avstrijski radijski monopol krši človekove pravice. AGORA je ustanovni član tedaj nastale »Zveze svobodnih radij Avstrije« in član »Fédération Européenne des Radios Libres«. Leta 1994 je društvo AGORA zaprosilo za dodelitev

licence za regionalni radio in po odklonitvi vložila pritožbo na ustavno sodišče.

Leto pozneje je ustavno sodišče potrdilo upravičenost pritožbe in vrnilo parlamentu zakon o regionalnem radiu, da ga novelira.

Leta 1997 je društvo AGORA ponovno zaprosilo za licenco in vzporedno s tem so potekale konkretne priprave ter pogajanja s konkurentom Korotan, s katerim je bila ustanovljena ponudniška družba. Licenca je bila dodeljena pod pogojem, da si Korotan in AGORA delita frekvenco in da bo program dvojezičen.

26. oktobra 1998 bosta radio AGORA in Korotan začela oddajati na frekvencah (Mhz)

106.8 Golica/Koralpe
105.5 Dobrač/Dobrutsch in
100.9 Železna Kapla/
Bad Eisenkappel.

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKIH IZSELJENCEV

Spomin naj krepi zavest

Vsakoletni občni zbor Zveze slovenskih izseljencev je prireditev izjemne vrste: nekdanji sotrpini, danes tudi že nekateri njihovi potomci, se srečujejo z namenom, da opozarjajo javnost na razne oblike diskriminacije, ki se ji je treba postaviti po robu povsod in vsak dan. Da mir ni nekaj samoumevnega, da je treba čuječnosti in človeške veličine in pravočasno spoznati družbene silnice, ki vodijo na napačni tir.

In tako so zapeli tudi pevci SPD »Danica« pod vodstvom mag. Stanka Polzerja: Težki čas, ne vrni se ... Slovenskim narodnim je zbor dodal še ukrajinsko, katere so se naučili ob obisku v Ukrajini. Fini Kraut, predsednica domačega društva, pa je z verzi Milke Hartmanove poudarila: ne damo se preštevati. Optimizem je prinesel otroški zbor, ki je navdušil ne le z odličnim petjem, temveč tudi z izredno številčnostjo – najboljši garant, da bo slovenska pesem donela tudi za bodoče rodove.

Podpredsednik ZSI Franc Černut se je v uvodnem nagovoru spomnil tistega usodnega aprila 1942, ko je bilo pregnanih 300 slovenskih družin v koncentracijska taborišča po Nemčiji – načrtovan pa je bil izgon nadaljnjih 50.000 ljudi s slovensko materinščino. Te načrte je preprečil prav partizanski upor. Danes na Koroškem ne moremo razumeti tistih v Sloveniji, ki so začeli poveljevat kvizlinško

Otroški pevski zbor Danice je prisrčno pozdravil udeležence občnega zbora slovenskih izseljencev

Foto: SV

sodelovanje z okupatorjem in ki blatijo narodni upor. Ljudje so ravnali v smislu Prešernovega sporočila »manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnovi«. Svoj dolg imamo pri vseh, ki so padli za svobodo, pri vseh, ki so pomrli v mrzli Nemčiji, je dejal Černut.

Kot vsako leto pa so navzoči počastili tudi spomin na tiste člane organizacije, ki so v mi-

nulem letu za vedno odšli: to so bili Ivana Turk iz Podkrajja, Ana Golavčnik iz Šentjakoba, Marija Aleš, Terezija Schuschu iz Celovca, Konrad Klatzner z Rude, Katica Bernetič, Mirko Kelih in Florijan Olip.

Predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl je povedal, da so se izgnanci že v Nemčiji dogovorili, da se bodo po vojni srečevali vsako leto na obletnico izgnanstva. Povojna

delovna vnema – treba je bilo obnoviti domove, popraviti opustošenje, ki ga je zapustil nacionalsocializem – pa je privedla do tega, da je bilo mogoče tak dan organizirati šele v septembru in tako je ostalo do danes. Partl je izrazil zaskrbljenost, kajti zob časa in pozabljenja se loteva tudi organizacije. Svoja razmišljanja pa je posvetil tudi aktualnim problemom narodne skupnosti in naslovil apel na

osrednje organizacije k boljšemu sodelovanju. Pozdravil je poziv k ustanovitvi koordinacijskega odbora med organizacijami in obljubil vso konstruktivno pomoč pri takem gremiju. Ko se je stari KOKS razpustil, se je zgodila zgodovinska napaka – tedaj bi ga bilo treba samo posodobiti in ne ukiniti.

Partl se je odločno postavil po robu vsem glasovom, ki zagovarjajo tako ali drugačno preštevovanje članov narodne skupnosti. »ZSI na kaj takega ne more pristati, preštevovanje ne pride v poštev.«

Partl je poudaril tudi veliko vlogo Zveze slovenskih partizanov za narodno skupnost in podčrtal sorodnost obeh organizacij.

Častni gostje so pozdravili občni zbor in se dotaknili aktualnega položaja slovenske narodne skupnosti, Peter Kuhar, predsednik ZKP, pa je naprosil še vse navzoče, da bi vsak v svojem kraju nekoliko poskrbel za partizanske spomenike in grobove na 54 pokopališčih širom Koroške.

Volitve pa so potrdile že obstoječi odbor: predsednik Jože Partl, prvi podpredsednik Matjež Wieser, drugi Franc Černut, tajnik Rado Janežič, blagajnik Gregej Krištof st., odborniki pa so še Erih Čimžar, Andrej Kokot, Hanzi Ogris, Vladimir Prušnik, Franc Rehsmann, Katja Sturm-Schnabl, Jože Urank in Stanko Zwitter. S. W.

Tako kot vsako jesen smo 16. septembra prispele v Portorož slovenske upornice, ki smo preživele koncentracijsko taborišče in ječe ter zapore nacistov in fašistov za časa narodnoosvobodilnega boja. Prišle smo iz majhnih vasic in zaselkov ter iz mest Slovenije, Avstrije in Italije, da bi skupaj obudile spomine na največja grozodejstva, ki smo jih doživele in so se nam globoko vtisnili v dušo. Prišle pa smo tudi, da bi se povedale vsega, kar je v besedi lepega in da bi si pripovedovale o vnukih in pravnukih in o skrbeh, ki jih imamo zanje, za kar so nam in nam bodo hvaležni.

Prišle smo, da bi uživale lepoto slovenskega Portoroža in si nabrale duševnih in telesnih moči ob obali Jadrana za lepše življenje.

Proslavo, ki je bila v hotelu Slovenija, smo doživele z lepimi in zvišenimi čustvi, saj so nam prepevale »Šavrinke«, zaigrali in recitali gledališki umetniki ter govoril temperamentni primorski partizan, veliki slovenski pesnik Ciril Zlobec.

Izleti po Istri in Krasu, ki smo jih doživele ob lepem jesenskem vremenu, so nam obogatili znanje o drugih predelih naše ljubljene domovine, o krajih, ki so trdi, vendar sončni, in o ljudeh, ki so preprosti, a srčni. Naša pot po Krasu nas je pripeljala tudi v slovensko vas Bazovica. Ustavili smo se ob spomeniku usmrčenim slovenskim antifašistom v našem zamej-

TABORIŠČNICE RAVENSBRÜCKA

Srečanje – spomini – doživetja

Trepele so v istem taborišču

Foto: Kupper

stvu. Položile smo cvetje in zapele tiho žalostinko. Močno nas je prizadelo in ogorčene smo bile nad razdejanjem, ki ga povzročajo nasilni nestrpnosti na tem spomeniku in to skoraj vsako leto 4. septembra, ko je obletnica usmrtitve.

Bivše jetnice mladinskega koncentracijskega taborišča Ucker-

mark, podružnice zloglasnega Ravensbrücka, redno hodimo na srečanje v Portorož tudi zato, da pomagamo novjšim raziskavam o taborišču. Potrebujemo namreč naša pričevanja, kajti o mladinskih koncentracijskih taboriščih v nemškem »tretjem rajhu« ni znanega skoraj nič. Do danes smo raziskovalcem, ki prihajajo iz spominskega muzeja Ravensbrück, že pomagale odkriti veliko doslejšnjih neznank. Med dekleti, ki so bile najdlje v mladinskem taborišču Uckermark, sta tudi dve koroški Slovenki. Prej sta bili že nekaj časa v Ravensbrücku, ki je bilo največje žensko koncentracijsko taborišče. Le-to bo počasi dobilo novo podobo. Izbrali so že najboljši predlog krajskih ar-

hitektov za njegovo ureditev, ki bo obeležila tudi taborišče Uckermark. Lepo se nam zdi, da je na mednarodnem natečaju uspešno sodelovala tudi skupina mladih krajinarjev z ljubljanske univerze. Med 80 projekti so naši zasedli odlično 5. mesto. Tudi njim so s pričevanjem pomagale še žive Ravensbrückanke.

Ze zaradi vsega opisanega in še zaradi mnogo drugega je vredno živeti v pozna leta s spomini, ki so v nas in boleče pridejo iz pozabe ob srečanju v Portorožu. Naši predsednici odbora Ravensbrück dipl. ing. Darinki Brezic smo neskončno hvaležne za delo, ki ga ima z vsem tem.

Uckermaška trojka iz Republike Slovenije

Vsako jesen se srečamo bivše interniranke

Portorož ob severnem Jadranu je že več let tradicionalni kraj jesenskega srečanja nekdanjih internirank in zapornic predvsem iz Ravensbrücka in Auschwitza. Letos se nas je zbralo nad 150 iz vse Slovenije pa tudi iz slovenskega zamejstva. »Dokler bomo mogle, bomo hodile na ta srečanja in jih organizirale. Pomenijo nam veliko, saj smo med seboj povezane s trdno, globoko vezjo iz preteklosti« – tako je dejala predsednica odbora Ravens-

brück pri Zvezi združenj borcev NOB Slovenije.

En dan srečanja je bil posvečen spominski slovesnosti, ki so jo popestrili prosvetni delavci s svojim kulturnim programom, spregovoril pa je znani primorski partizan in pesnik Ciril Zlobec. Med drugim je ostro ožigosal tiste današnje veljake v Sloveniji, ki skušajo istovetiti nekdanje okupatorjeve pomagače z borci proti okupatorju in za svobodo svojega naroda.

Z dvema izletoma po slovenski Istri in Krasu je bilo poskrbljeno za družabnost, zabavo in spoznavanje krajev ter ljudi na Primorskem.

-kaku

Walter Suntinger, rojen leta 1965 v Großkirchheimu v Mölltalu. Obiskoval gimnazijo na Peliševcu, nato študiral pravo v Gradcu. Napisal diplomsko nalogo o strategijah proti mučenju. Po študiju projektni sodelavec na graškem Inštitutu za narodne pravice. L. 1992 ga Manfred Novak poliče na pravkar ustanovljeni Ludwig Boltzmann inštitut za človekove pravice na Dunaju. Medtem dela v okviru UNHCR na področju pravice do azila in kot vodilni opazovalec OZN predvsem v Južni Ameriki in južni Afriki. Je tudi član predsedstva organizacije amnesty international in je sodeloval pri izdelavi kataloga nedržavnih organizacij, ki so pred nedavnim ustanovile posebno mrežo za človekove pravice (včlanjena je tudi ZSO – SV je poročal). Od septembra naprej pa je prvi prostopoklicni konzulent za človekove pravice v Avstriji.

Kako ste prišli na zamisel, da bi postali prvi prostopoklicni konzulent za človekove pravice v Avstriji?

V okviru svojega dela na Boltzmannovem inštitutu za

človekove pravice in v OZN sem ugotovil, da na raznih družbenih področjih obstaja zanimanje za vprašanja človekovih pravic. Da bi bil lahko bolj neodvisen in fleksibilen, delam to zdaj prostopoklicno.

Manjšinske pravice kot človekove pravice

Slovenski vestnik v pogovoru z Walterjem Suntingerjem, privim konzulentom za človekove pravice v Avstriji. Spraševala ga je Conny Kogoj.

Prednost je v tem, da lahko sam razpolagam s časom in nalogami in da lahko pogostejše sodelujem pri ukrepih OZN v tujini.

V drugih državah kot npr. Anglija ali Nizozemska je ta poklic že dalj časa uveljavljen. Tam konzulenti za človekove pravice svetujejo ministrstvom ali pa pomagajo pri izdelavi posameznih raziskav. Poleg tega mislim, da naj jemljemo človekove pravice tako resno, da lahko tudi nekaj stanejo.

Kdo naj bi bila ciljna skupina in za koga se počutite odgovornega?

Na eni strani so to zagotovo posamezna ministrstva in mednarodne organizacije kakor UNHCR, ki dajejo naloge za take raziskave, ker znotraj teh

struktur nimajo dovolj resurs. Poverjanje nalog zunanjim strokovnjakom pa ustreza tudi mednarodnemu trendu. Na drugi strani se z vprašanjem človekovih pravic ukvarja tudi vse več koncernov in bank.

jem ameriške univerzitetne študente, na šolah za izobraževanje odraslih in pripravljam treninge za izobraževanje učiteljev in policistov. Ravno področje policije je zame posebno zanimivo, saj ima policija

mišljajo v kategorijah človekovih pravic. Človekove pravice naj razumemo kot obširen koncept, tako etičen kakor tudi kot političen in pravni. Bistveno zame pri tem je, da se politika in družbena ureditev orientirata na dostojanstvo človeka. Navsezadnje gre za vprašanje, kako ravnamo drug z drugim. Mislim, da je koncept genialen.

A propos človekovo dostojanstvo: ali ni to tudi prijem, ki naj bi služil kot orientacija v sodobni manjšinski politiki?

Seveda. Mislim, da bi se morali na manjšinskem področju spomniti tega, kar predstavlja osrednje prvine človekovih pravic. Pomembno je, da vidimo manjšinske probleme kot problem človekovih pravic in ne toliko kot problem skupnosti. Ne verjamem, da bomo s konceptom kolektivnih pravic prišli daleč. Človekove pravice imajo individualno in kolektivno dimenzijo. Kršitve človekovih pravic sicer lahko prizadenejo določene skupine, vendar pa ostaja posameznik centralno vprašanje.

Hvala za pogovor.

Tako so nekatera podjetja v svoja poslovna dejelna poročila vključila tudi človekove pravice, druga pa imajo protidiskriminacijske predpise za svoje sodelavce.

Pa tudi vzgoja na področju človekovih pravic bo sodila v mojo dejavnost. Zdaj pouč-

neko dvojno vlogo: po eni strani je njena klasična naloga, da štiti človekove pravice, po drugi strani pa posega vanje in jih s tem lahko krši.

Kaj bi bilo treba v Avstriji storiti na področju človekovih pravic in kaj lahko doseže konzulent za človekove pravice?

Nedržavne organizacije so v zadnjih letih storile zelo veliko, diskurs o človekovih pravicah se je v Avstriji uveljavil in okreplil. Sam se imam za del tega gibanja za človekove pravice, ki deluje na zelo različnih ravneh, kot na akademski, na akcionistični ali pa tudi na sve-tovalni.

Človekove pravice naj bodo v javnosti bolj prisotne. Na najrazličnejših področjih naj raz-

Slovensko ekološko gibanje – Koroško ekološko združenje in Izobraževalni center Smeri Ravne sta v torek, 15. septembra, pripravila posvet na temo VODE: od osnovnih problemov v zvezi z vodo v svetu, do stanja v koroški pokrajini.

Na tokratnem posvetu sta iz osrednje ekološke organizacije sodelovala glavni tajnik SEG g. Lipič in vodja sekcije za vodo pri SEG mag. Edvard Šefer, ki je podal informacije o problematiki zagotavljanja pitne vode in prečiščevanju odpadnih vod v svetu in pri nas. O preskrbi s pitno vodo v Mežiški dolini danes in v prihodnosti pa so uvodne informacije podali predsednica ekološke podružnice na Koroškem dipl. inž. Alenka Gorjanc, ki se je nekaj tudi poklicno ukvarjala s to problematiko, in predstavnik komunalnega podjetja Log g. Krejan. Situacija s pitno vodo je vsled koncentracije industrije, živalskih farm in prebivalstva marsikje v svetu zaskrbljujoča; da bi pili 'neoporečno' vodo, si pomagajo s kloriranjem in z uporabo ultravioletnih žarkov za njeno dezinfekcijo, vse bolj pa je razširjena prodaja ustekleničene vode. Razvoj prečiščevalnih naprav zadnjih deset let je sicer napredoval, a tudi zavest o čistejših tehnologijah, saj ima le to prihodnost za človeštvo. S prečiščevanjem namreč ni možno dovolj dobro obnoviti kakovosti vode!

Domača rastlina, ki čisti vodo

Kot zanimivost pri predelavi onesnažene vode je bila navedena slovenska avtohtona rast-

PREVALJE – POSVET O VODAH

»Naj bo zopet zelena moja dolina«

lina – račja leča, ki čisti vodo. Uporabljati so jo začeli v ZDA, kjer jo reciklirajo za gnojilo.

V Evropski uniji pa so sprejeli dokument, ki prepoveduje ogrožanje nahajališč pitne vode za kakršnekoli interese, kar pomeni prvotno zaščito; primer projekta, ki že daje rezultate, je Donavski program, ki zahteva odpravo onesnaževanja vseh pritokov te reke. V okviru programa PHARE so v te namene zbrana sredstva, ki jih dobiva tudi Slovenija. Na normativnem področju pa je v razpravi slovenskega parla-

menta Nacionalni program za varovanje okolja, v pripravi pa je zakon o vodah. V razpravi so udeleženci posveta izrekli nekaj pikrih na račun Slovenije, češ da je (pre)težko pridobiti ta denar za okoljske projekte, opozorjeno pa je bilo tudi, da se s tem denarjem kupujejo že zastarele tehnologije.

Pitna voda Mežiške doline je dobra

Zbirališča so v pobočjih Pece in Uršlje gore in po ocenah bi jo lahko tudi ustekleničeno prodajali. Obstaja pa bojazen one-

snaženja le-te vsled morebitnega napačnega skladiščenja sicer velikih količin odpadnih starih akumulatorjev, ki jih predelujejo za pridobivanje svinca v Žerjavu. Povedano je bilo tudi, da je turistični center na avstrijski strani Pece krepko posegel v količino sicer prvovrstne pitne vode iz zajetja, imenovanega Šumc. Potrebno bo povečati zbiralnike, zamenjati kar nekaj kilometrov starih vodovodnih napeljav, redni pregledi neoporečnosti vode pa kažejo ugodne rezultate. Še vedno pa so gospodinjstva, ki so izven nadzora oz. imajo svojo vodo.

V razpravi, kjer so poleg članov okoljskega združenja so-

delovali še domači strokovnjaki za ekologijo, so se izoblikovala stališča, da so ekološki problemi marsikdaj rešljivi le s pomočjo države (prestrukturiranje umazane tehnologije in nova delovna mesta) ali pa je nujno sodelovanje lokalnih politikov in delodajalcev (npr.: velike čistilne naprave, ki so cenejše in zanesljivejše). Tokrat predstavnikov navedenih ustanov ni bilo, bodo pa, kot je obljubila Alenka Gorjanc, okoljevarstveniki Koroške nadaljevali z ekološkimi 'patroljami', ki naj bi se doslej pokazale kot učinkovite. Koroška je namreč glede ogroženosti okolja med območji Slovenije takoj za 'vodečim' Krškim. S. Š.

SIMPOZIJ V HEILIGENBLUTU

Voda, zlato Alp ali pa vzrok prepirov?

Janj k EU igralo vidno vlogo, ker je postalo neke vrste simbol suverenosti in neodvisnosti države. To bogastvo da je treba braniti pred skominami »žejnih« držav kot sta Španija in Portugalska, se je glasil bojni klic.

Minuli teden je bil v Heiligenblutu pod Velikim Klekom (Großglocknerjem) simpozij o vodi v Alpah. Prireditelj je bila Akademija nacionalnega parka Visoke Ture, spregovorili pa so priznani strokovnjaki s področij vodnega gospodarstva, glaciologije, ekologije, klimatskih vprašanj, koriščenja vodne energije in pravnega položaja prodaje pitne vode.

Ena od zahtev simpozija je dolgoročni vodni monitoring, to

je spremljanje procesov, ki jih v naravi sproža voda. Dipl. inž. Reinhard Perfler z dunajske univerze je osvetlil stalni konflikt med vodno ponudbo in potrebami ljudi. Vedeti je treba, da je samo del vode primeren za konzumacijo, zato v določenih regijah Avstrije že danes vlada pomanjkanje pitne vode. Perfler je postavil provokantno vprašanje, ali je varčevanje z vodo sploh še smiselno. Vsekakor pa potreba po pitni vodi ne bi smela preseči ponudbe oz. razpoložljivih in obnavljajočih se količin.

Nekontrolirani gradbeni posegi ter rastoče potrebe turizma seveda zelo bremenijo vodno gospodarstvo.

Brez usklajenih smernic, ki bodo upoštevale omenjene pro-

bleme, ne bo smiselnega vodnega gospodarstva.

O ekoloških vidikih vodne zaščite ob primeru reke Mele je spregovoril Klaus Michor iz Linza, univ. prof. Gottfried Kirchchengast je nakazal povezave med vodo in klimo in ključno vlogo, ki jo ima voda pri globalni spremembi klime, njegov kolega Gerhard Lieb z graške univerze je naslikal dokaj pesimistično podobo o razvoju ledenikov. Simpozij se je končal s predavanji o reaktiviranju in izboljšavah obstoječih majhnih elektrarn, o regionalnih energetskih programih in s podijsko diskusijo o konfliktu med ekologijo in ekonomijo.

Franz Wakounig

V Fiesi so bili, šentjanški otroci, in se spoprijeli s čisto zaresnim otroškim tekstom, z znano »Žogico Nogico« (Jan Malik), ki jo otroci v Sloveniji poznajo skoraj tako dobro kot Piko Nogavičko.

Režiser Rado Mužan z Jese-
nic si je svoj skromni honorar
več kot zaslužil, saj niso mačje
solze ukrotiti 22 kosov drobiža!
Gledalec vidi, da so otroci
začeli spoznavati zakonitosti
odra, da ni vseeno, kako se na
odru obrneš, kam deneš roke,
kako govoriš, da ne smeš biti
ne prehitel in ne prepočasen in
tako naprej. Rado Mužan, če-
prav zagotovo »zmatran« do
skrajnosti, je otroke znal očitno
navdušiti za igro in to je
ogromno, saj pomeni, da bo
igrala dejavnost v šentjažu
živela še dolgo!

Zgodba je dokaj preprosta:
žogica – sicer čisto sama samca-
ta na svetu – je našla nov dom
pri dedku in babici, ki sta si ved-
no želela otroka, pa sta zdaj z
Žogico Nogico prav tako zado-
voljna. Ker je vedno lačna, gre-
sta v trgovino. A glej ga šmenta!
pride »strašni« (silno ljubki)

PREMIERA OTROŠKE SKUPINE ŠENTJANŽ

Navihana in prisrčna »Žogica Nogica«

Presrečni igralci in prireditelji v šentjažu

Foto: SV

Zmaj Tolovaj, zaželi si Žogice
kot igrače za svoje tri male zmaj-
čke, in ker po nerodnosti Žogica
razbije piskrček in se zboji kaz-
ni, odide z zmajem. Ojejoj!

Babica in dedek se odpravita po
svetu iskat svojo ljubljeno, po-
magajo jima Strašilo Motovilo,
Kužek Postružek in Ptiček Kra-
ljiček. S pomočjo otrok v dvorani

odpihneta vse tri male zmajčke
in še velikega, sreča je popolna!

Dedka in babico sta zelo res-
no odigrala Luka Weiss in Son-
ja Walser, prikupna in živahna

žogica je bila Nadja Wieser,
prizadevni Policaj je bil Marko
Inzko, Strašilo je bil Štefan Val-
entin, Kužek pa Michael Jenko.
Ptička na veji je odigral Chri-
stoph Krassnik, strašni Zmaj
Tolovaj pa je bil Markus La-
pusch. Tri Zmajčke, ki so bili
ob igračo, so odigrali Mateja
Boročnik, Ana Stefaner in An-
drej Müller. Poleg teh pa so še
peli in plesali Dejan Boročnik,
Christina Kropiunig, Thomas
Kropiunig, Alexander Mostet-
schnig, Andreas Mostetschnig,
Jani Müller, Miro Müller, Kata-
rina Stefaner, Michaela Walser,
Marko Weiss in Alena Wieser.

Za glasbo je poskrbel Sandi
Vovk, s koreografijo je imela
dovolj dela Alenka Hain, kostu-
me sta pripravili in izdelali Na-
taša Škrilec-Rožič in Lenka
Weiss. Seveda je bilo potrebnih
še nekaj druženikov, ki so po-
mogli »držati skupaj« živžav,
saj je večina otrok še zelo mla-
dih (ne bom rekla majhnih!).

V šentjažu se nikoli ni tre-
ba bati za občinstvo; tako v so-
boto kot v nedeljo je bila dvor-
na polna in morda bi bilo pro-
stora samo še za miško! S. W.

UNIVERZA CELOVEC

Prvi tečaj poklicnega svetovanja

V zadnjih dveh letih je na ce-
lovški univerzi potekal te-
čaj poklicne orientacije v obliki
dopolnilnega izobraževanja.
Absolventi so se v štirih seme-
strijh – pri praktičnem delu in
teoriji – naučili, kako je treba
svetovati mladim in odraslim o
pravi izbiri poklica. Udeleženci
tečaja so prihajali predvsem iz
različnih šol, iz AMS, iz posve-
tovalnih centrov, socioekonom-
skih projektov in z univerze.

Cilji tečaja so bili med dru-
gim doseči višjo kvalifikacijo
na področju poklicne orienta-
cije, spoznati aktualno stanje na
znanstvenem področju in ustva-
riti večje omrežje strokovnja-
kov. Učni elementi pa so vse-
bovali interdisciplinarno ukvar-
janje z najrazličnejšimi po-
dročji kot so to pedagogika,
psihologija, sociologija in eko-
nomija. Kot zaključek tečaja so
absolventi in absolventke orga-
nizirali anketo »Berufsorientierung – Möglichkeiten und Grenzen«. Mednarodna udelež-
ba v tej anketi je bila jasen
znak, da postaja poklicna ori-
entacija v naši družbi vse bolj
pomembna.

Organizatorji tečaja pa so se
tudi kritično izrazili glede fi-
nanc. Ne kaže namreč preveč
dobro za ponovno izvedbo
tečaja, saj primanjkuje finan-
čnih sredstev. Zaradi tega orga-
nizatorji upajo, da se bosta
zveznemu ministrstvu za pouk
in kulturo, ki je doslej podpi-
ralo akcijo, pridružili še mini-
strstvo za družino, mladino in
okolje ter ministrstvo za delo in
socialne zadeve.

Kaže, da postaja poklicna
orientacija vedno bolj po-
membna, ker, tako prof. dr. Do-
ris Lemmermöhle (pedagoški
seminar na Georg-August-uni-

verzi v Göttingen), »moramo
vedno bolj paziti na načrtova-
nje naše lastne biografije, ker
se ne moremo več zanesti na
tradicionalne delovne modele«. Dodala je še, da »to ni krivda
šole, družine, itn., temveč orga-
nizacije celotnega delovnega
trga«. Dr. Lorenz Lassnigg (in-
stitut za višje študije na Duna-
ju) pa je opozoril na problem,
da naš izobraževalni sistem
zahteva visoko stopnjo orienta-

cije, toda ta sistem ima velike
pomanjkljivosti. Npr. šolarji se
morajo zelo zgodaj odločiti o
svoji poklicni prihodnosti, no-
beden ne ve, kaj bi bila možna
rešitev za problem vajencev, ni
dosti svetovalcev na področju
poklicne orientacije itn.

Vse te probleme bo treba v
prihodnosti rešiti in tečaj, ka-
kršen je potekal na celovški
univerzi, je korak v to smer.

T. G.

KONCERT

Pevsko srečanje na Bajtišah

Naj vse nas pesem dviga in
naša srca vžiga, ker smo
zbrali se. Da v duši nam zapoje,
kar tvoje je in moje – to sloven-
ska pesem je.

Z besedami prerano umrlega
pisatelja Valentina Polanška, ki
bi letos praznoval svoj 70. roj-
stni dan, je Eda Velik pozdravila
vse navzoče pevke in pevce ter
številne obiskovalce koncerta.
SPD »Herman Velik« v Selah na
Kotu je tudi letos organiziralo

srečanje pevskih skupin. S svo-
jim nastopom so očarala dekleta
oziroma ženske iz Slovenjega
Plajberka pod vodstvom mag.
Mirka Lausseggerja. Prepričale
so z izbranimi glasovi in prese-
netljivo harmonijo glasov.

Prvič je bil na Bajtišah v go-
steh »Kvarteta Rož«, katerega je
Simona Rovšek, ki ga tudi vodi,
predstavila na zelo originalen
način. Kvartet sicer poznamo že
iz radia, vendar ga je poslušati v
živo še poseben užitek. Tudi pri
njih se glasovi ujemajo enkratno.
S harmoniko je kvartet pri dveh
pesmih spremljal Jörg Errenst.

Koncert pa je zaključil
moški zbor Valentin Polanšek z
Obirskega pod vodstvom Boža
Hartmana. Franc Jožef Smrtnik
je imel nalogo predstaviti pev-
ce, kar je tudi storil na humori-
stičen način. Zbor je ponovno
prepričal, čeprav ni nastopil v
kompletnem sestavu.

Sploh je to pevsko srečanje
potekalo na visoki pevski ravni
in na zelo sproščen in prijeten
način.

Koncerta so se udeležili tudi
selski župan Berti Wassner s
soprogo, selski župnik Štefan
Krampač, šef obmejne žendar-
marije Erich Wallner ter pred-
sednik SPD Borovlje Melhior
Verdel.

E. V

S plesa SPD Gorjanci v Kotmari vasi

ŽITARA VAS – KUMST

Koncert Janija Kovačiča

Kratkoročno so v žitajskem
KUMSTu napovedali kon-
cert slovenskega kantavtorja
Janija Kovačiča. Avgusta je že
zaigral študentom na fešti v k &
k v šentjažu in predvsem s
svojimi poslovenjenimi pesmi-
mi Toma Waitsa poskebel za

zabavno-temačno vzdušje. Tudi
tokrat je v sicer bolj komorni
atmosferi KUMSTa zaigral
solo, vendar z dodobra spre-
menjenim programom. Od ljud-
ske pesmi iz Bele Krajine do
pocestnih popevk je segel re-
pertoar, ki mu je sledila sicer ne

ravno številna, a glede starosti
živo pisana publika.

Če bi pesmim poiskali skupni
imenovalec, je to nemara kritka
družbe in zafrkljivost s prime-
smi cinizma, ki pa pri nas na
Koroškem le stežka užge. Tudi
Kovačičev nezamenljivi način
petja, njegov hripavi glas, zveni,
se zdi, za tukajšnjo publiko le
malce neobičajno. V Ljubljani,
so njegovi koncerti pravi dogod-

ki. Manjkajoči povezavi med
glasbeno sceno onkraj zabavne
glasbe tu in onstran Karavank
pa lahko pripisujemo, da le malo
kdo pozna Kovačičeve »klasi-
ke«. Škoda, da je tako, in da
zato le težko pride do komuni-
kacije med odrom in publiko.

Vsekakor pa je želeli, da se
bo Jani Kovačič kdaj pojavil v
naših krajih tudi s svojim an-
samblom.

A. L.

ŠMIHEL – VETRINJ – ŠENTJAKOB

»A MORE« – vrhunska izvedba klasike in jazza

Obisk treh predstav koncerta »A MORE«, v šmihelski farni dvorani, v Marhofu v Vetrinju in v kulturnem domu Šentjakob, je bil množičen in nobenemu ni bilo žal, da se ga je udeležil. Obiskovalci so lahko uživali profesionalno izvajanje različnih glasbenih zvrsti – od klasike pa tja do jazza.

V vrhunskem ansamblu, katerega je samo za ta program sestavil Gabriel Lipuš, je bilo osem glasbenikov iz Avstrije, Južne Tirolske, Estonije in celo Armenije – Clara Sattler, Annely Peebo, Primus Sitter, Karen Asatrian, Toni Kernjak, Stefan Gfrerrer, Emil Krištof in Gabriel Lipuš sam.

Program koncerta je bil raznovrsten. Začela sta ga Annely Peebo (mezzosopran) in Toni Kernjak (klavir) s skladbami Schönberga in Berioja in poslušalci so bili očarani od izredne predstave Annely Peebo. Ta je – čeprav je še precej mlada – že prava »zvezda« na glasbenem področju. S 27 leti je končala študij klavirja, zaključila izobrazbo za dirigentko in od leta 1994 naprej še dodatno študira pesem in opero na dunajski višji

Emil Krištof v elementu na bobnih

diplomirala na glasbenem konzervatoriju v Boznu in je leta 1991 zmagala na pevskem natečaju v Villafranci pri Veroni.

Temu delu z ljudsko glasbo sta sledila Gabriel Lipuš (bariton) in Toni Kernjak, ki sta zabavala s kratkimi pesmimi Morgensterna in Ringelnatza. Te so publiko s svojo ironijo in humorjem spravile v smeh.

Drugi del koncerta so dopolnile instrumentalne interpretacije različnih skladb. Med njimi so bile tudi od Lipuša uglasbene verzije tekstov Fabjana Hafnerja, Andreja Rozmana-Roze in Borisa A. Novaka. Karen Asatrian, ki je po rodu Armenec in sedaj obiskuje jazzovski razred za klavir na deželni konzervatoriju v Celovcu, je pokazal svojo izredno spretnost na klavirju. Stefan Gfrerrer (kontrabas), Emil Krištof (tolkala) in Primus Sitter (kitara) so z nezamenljivim izražanjem zaokrožili instrumentalni del koncerta.

Koncert »A MORE« je vsekakor pri vseh obiskovalcih zapustil lep vtis in ansamblu je treba čestitati za edinstveni užitek, ki ga je nudil poznavalcem in ljubiteljem profesionalne glasbe, prireditelju – Slovenski prosvetni zvezi – pa za dober »nos« pri ponudbi na glasbenem področju.

T. G.

NA GRADIŠČANSKEM

Seminar o kulturi v regiji

Kulturna Zadruga (KUGA) v Velikem Borišofu na Gradiščanskem je 2. in 3. oktobra prizorišče seminarja na temo: Kultura kot integrativni dejavnik v multietničnih regijah. Seminar je namenjen predvsem pripadnikom manjšin, kulturnim delavcem, uradnikom, ljudem iz turizma ter dvo in večje-

zičnim pedagogom. V središču bo vprašanje o načinu integrativnega kulturnega dela, ki mu sama KUGA sledi že od svoje ustanovitve naprej. Tako bo v ospredju tudi njeno delovanje v tej multietnični regiji in ob tem predstavljena študija o socio-ekonomskih posledicah njenih aktivnosti. Druga težišča so vprašanje identitete ob mejah, integrativnost umetnosti in kulture, dvojezičnost in interkulturalno učenje.

Na seminarju bo sodeloval mdr. tudi dr. Vladimir Wakounig z univerze v Celovcu.

CELOVEC

Dan odprtih vrat v Koligovi sobi

12. oktobra bo v Koligovi sobi v Deželni hiši dan odprtih vrat, ki mu bo prisostvoval tudi umetnik Cornelius Kolig. Dvorana, v kateri so nekoč uradovali tudi koroški gauleiterji, bo v bodoče na razpolago za razne seje. Po besedah deželnega kulturnega referenta dr. Ausser-

sobo. Škof Kapelari je dejal, da se nima za razsodnika o moderni umetnosti, da pa Koligova dela visoko ceni. Superintendent Rathke je sicer priznal, da se na umetnost ne razume, da pa je Koligu zdaj poravnana krivica, ki so mu jo prizadeli, in se zavzel za to, da ne sme nikoli več priti do zasledovanja ljudi zaradi njihovega prepričanja.

Cornelius Kolig se je zahvalil za podporo vzlic hudih napadov na njegovo osebo in na projekt. Sobo je preoblikoval tako, da je reproduciral nekatere slike svoje-

Koligovo sobo so si ogledali deželni politiki in cerkveni dostojanstveniki

Foto: SV

PRI UNIČU NA ZILJSKI BISTRICI

Barve življenja po temi vojne v BiH

Ko je pred šestimi leti v Bosni in Hercegovini izbruhnila bratovska vojna, so na mah bile pretrgane vse vidne in nevidne vezi medčloveških, medetničnih in medverskih odnosov, ki so do tistihmal oplajale in bogatile življenski utrip te dežele. Čopiči likovnikov in peresa pesnikov so zastali in obtičali v potoku solza, krvi in bede ter sovražstva, zavaladala je krvava rihta, ki je najbolj prizadela nedolžne in miroljubne občane, docela nepripravljene na ta izbruh sovražstva in fanatičen obračun s človečnostjo in omiko.

Ena od žrtev te vojne je Suad Bijedić, po očetu v sorodstvu z nekdanjim predsednikom predsedstva bivše Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) Džemalom Bijedićem.

Suada Bijedića in njegovo družino je vojna zatekla v Sarajevu, ki je postalo nevarna past za vsakogar. Šele po dolgih mesecih životarjenja v zakloniščih in v stalnem strahu za življenje je družini uspel beg iz pekla granat in min. Bijedićevi so prišli na Koroško, ki je medtem postala njihova domovina. Tu je Suad Bijedić ponovno

prijel za čopič, slikanje je bilo nujno potrebna terapija, da je predelal vojne travme. V tej dobi je slikar, ki je bil prej znan po svojih barvno bogatih in živih slikah, ostajal v sivini. A moč življenja, nov optimizem v novem okolju ter pomoč in podpora prijateljev, predvsem pa zavest, da grozna doživetja niso izsušila njegove umetniške žilice, niso opustošila njegove ustvarjalne sile, ampak so jo samo začasno zasula in zatemnila, so Suadu Bijediću pomagali, da je spet odkril barvo.

Trenutno razstavlja Suad Bijedić v nekdanjem Uničevem hlevu, ki sta ga Pepca in Ludvik Druml z veliko ljubezni in pozornosti spremenila v galerijski prostor. Odprte razstave je bilo pretekli petek, 25. septembra.

Nekatere slike kar prekipevajo od barv, kakor da je umetnik hotel nadoknaditi zamujen čas, kakor da je dobo trpljenja, strahu in trepetu hotel prekriti s čim močnejšo barvo. Iz kompozicije slik in nanosa barv pa bo dežjo v oči številne prelomnice, usodni časovni mejniki, ki jih niti najdebelejši čopič ne zmora prekriti, ker so pač neizbrisani elementi umetnikovega življenja in njegovega likovnega izraza.

Docela pa od tega odstopajo njegovi ženski liki, mehki in barvno zasanjani.

Razstavo Suada Bijedića si lahko ogledate dnevno med 17. in 20. uro. **Franč Wakounig**

Suad Bijedić z ženskim likom

winklerja bo soba služila tudi mednarodnemu dialogu med umetnostjo in kulturo.

Pretekli petek sta si na povabilo predsednika koroškega deželnega sveta Adama Unterreiderja škof dr. Egona Kapelarija in superintendent Mag. Joachim Rathke v spremstvu dr. Ausserwinklerja in drugih zastopnikov deželne vlade prva ogledala obnovljeno Koligovo

ga deda in jih skombiniral s svojimi. Tisto sliko, ki je kazala vojake 10. oktobra 1920 pa je opustil in ji nasproti postavil prikaz posledic nasilja. Za Koliga je bilo redkost in srečno naključje, da kot umetnik lahko sam oblikuje tak prostor. V tem je videl tudi popravilo škode za razdejanje leta 1938, ko so uničili delo njegovega starega očeta, in se za zdajšnjo dobro dejanje zahvalil.

GLEDALIŠČE

Projekti skupnosti ARBOS

Skupnost za glasbo in gledališče ARBOS je od 10. septembra do 9. oktobra na turneji skozi nekaj evropskih držav. Predvaja enega izmed svojih aktualnih projektov, namreč »Different trains«.

Start turneje je bil v Celovcu – na glavnem kolodvoru, saj je posebnost predstave, da poteka v premikajočem se vlaku. ARBOS trenutno z »Different Trains« potuje po Belgiji, Nemčiji, Češki, Slovaški in Madžarski, potem pa se za zad-

njo predstavo 9. oktobra vrne v Avstrijo. Na glavnem kolodvoru bodo igralci (ob 22.00) zadnjič v okviru te turneje predvajali ameriško predstavo Steva Reicha, ki se ukvarja z Ameriko pred vojno in Evropo med vojnima in po vojni.

Drugi projekti so še »19182338 kein Anschluß unter dieser Nummer«, »Die alte Dame und das Nomadenmädchen« in v okviru festivala Deaf Arts Now igra »Schauplatz«. To je projekt gluhih za gluhe in tematizira možnosti gluhih v naši družbi.

Skupnost ARBOS si vedno znova prizadeva ustvariti kaj posebnega, nenavadnega, in s svojimi idejami v teh prizadevanjih tudi uspe. **T. G.**

Visočnik Franc-Falent se je rodil 1. oktobra 1910 kot kmečki sin matere Marije Magdalene Visočnik, roj. Mikič leta 1871, in očeta Jožefa Visočnika, roj. l. 1859 na Šmarjeti 3, p. d. pri Muhoboru pri Pliberku.

Franc je osnovno šolo obiskoval na Šmarjeti in se nato zaposlil na kmetiji svojih staršev, ker je bil edini sin in nujno potreben za delo na domačiji. V mladih letih je sodeloval v prosveti in pel v pevskem zboru. Leta 1937 se je poročil z Marijo Lampreht iz Breške vasi pri Šmihelu. V zakonu so se rodili trije otroci, hčerki Katarina in Marija ter sin Feliks.

Ker ni bil všeč nekaterim in še posebno ne nacistom je moral je moral kot zaveden Slovenec že leta 1939 zapustiti svojo družino in je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Aprila 1941 je njegova žena težko zbolela in še istega meseca umrla. Bil je vojak na Norveškem in ob koncu aprila 1943 je prišel na dopust. Ker pa na njegovem domu ni bilo vsakine Ane, ki je imela v oskrbi otroke, in se je z njimi preselila na dom pokojne žene v Breško vas, se je s polno vojaško opremo zadrževal in skrival pri Petru in pri kmetu Travarju na Grabljah. Povezoval se je s partizani in sklenil, da se jim pridruži. Policija in pliberški nacisti pod vodstvom znanega nacističnega Metnitza so za to zvedeli. Prišli so ga iskat, da ga aretirajo. Spečega na klopi za mizo so ga našli pri kmetu Petru na Grabljah. Prebudili so ga in mu rekli, da je aretiran. Poleg Petrove domačije pa je stala stara bajta, v kateri je stanoval stari Petrov oče Tomaž Maček, ki je bil čevljar in je okolišano popravljaj čevlje. Aretirani Franc Visočnik je imel pri tem čevljarju svoje čevlje v popravilu in je policiste poprosil, če gre lahko ponje. Vstopil je v to čevljarjevo, Petrovo bajto, da dobi čevlje, policisti pa so ga čakali zunaj. Kot star, pogumen vojak, kakor je bil, je presodil situacijo, skočil skozi okno na prosto in stekel skozi sadovnjak proti bližnjemu gozdu in ušel aretaciji. Ko je že pritekel v bližino gozda, je še zajuckal. Šele tedaj so se policisti in pliberški landwachovci zavedli, kaj se je zgodilo, da jim je aretirani ušel in jih ukanil. Začeli so streljati za njim, vendar mu je bližnji gozd nudil varno zatočišče. To se je zgodilo v začetku maja 1943 in tedaj se je začela njegova uspešna pot v vrstah partizanske vojske.

V Vestniku koroških partizanov iz leta 1977, števil. 2, piše Olga Kastelic-Marjetka in Ivan Uranič-Drago v spomin na Franca Visočnika-Falenta sledeče:

Franc Visočnik-Falent se je priključil partizanom konec aprila ali v začetku maja 1943. Prišel je kot nemški vojak, kamor so ga prisilno mobilizirali že leta 1939, na dopust iz Norveške in se s popolno vojaško opremo skrival pri kmetu Travarju na Grabljah pri Pliberku.

ŽIVLJENJE IN BOJ FRANCA VISOČNIKA-FALENTA

Spomin na koroškega borca in partizanskega komandanta

Z leve: Karl Potočnik, ustreljen v Kragujevcu, Slanič, Aleš Slanič – Dumpelnikov oče, Marija Slanič – Dumpelnikova mama, Franc Visočnik-Falent in Marija Visočnik – Falentova žena.

Franc Visočnik-Falent bi 1. oktobra dopolnil 88 let, pa ga že davno ni več med nami. V septembru leta 1944 je v boju z nemško policijo na Najbržovem v Podpeci nad Črno dal svoje življenje v boju za svobodo slovenskega naroda. Falentovo ime se med nami preredko omenja in kronist in zapisovalec dogodkov in protifašističnega boja v pliberškem in širšem koroškem prostoru Lipej Kolenik meni, da je ta veliki rodoljub in borec za svobodo po krivici zapostavljen. Danes, prav na njegovo obletnico rojstva, objavljamo spominski zapis.

Vključil se je v skupino partizanov prve čete prvega koroškega bataljona, ki jo je vodil komisar Milan Mrzel-Mile. Skupina je imela operativno območje v okolici Pliberka, Šentanela in Strojne. Zaradi aktivnosti, borbenosti ter vojaških izkušenj je že kmalu postal desetar. Udeležil se je vseh tedanjih akcij prve koroške čete, posebno se je izkazal pri razoroževanju landwache na območju med Mežo in Dravo.

Kasneje je bil v sestavi koroškega bataljona, ki je bil določen za odhod na Pohorje, da bi formiral 11. brigado »Miloša Zidanška«. Bil je komandir čete v 3. bataljonu te brigade. Pred tem se je posebno odlikoval konec avgusta 1943 v boju pri Žerjavu, ko je bataljon razorožil 11 nemških policistov. Od januarja do aprila 1944 je sodeloval v vseh bojih in pohodih Zidanškove brigade.

Ko se je ustanavljal Vzhodnokoroški odred, je kot Korošec prišel nazaj na Koroško v njegov sestav. Ker je bil že preizkušen borec in vojaški funkcionar, je postal kmalu komandant 3. bataljona, ki ga je uspešno vodil do svoje smrti. Po novih ugotovitvah je padel 6. septembra 1944, ko je jurišal na Nemce na Najbržovem na Heleni-Podpeci.

Bil je močne postave, pravi orjak, odločen, predan, dobrovoljen in neustrašen. Rad je imel svojo Koroško, svoje pliberško polje in ljudi, neizmerno pa je sovražil nacistične.

V monografiji Mirka Fajdige »Zidanškova brigada«, ki je izšla v okviru knjižnice NOV in POS v Ljubljani leta 1975 na strani 132 avtor med drugim navaja: »Svoj velik boj je tega dne bojevala tudi skupina 12 borcev čete Franca Visočnika-Falenta iz 3.

bataljona. Kljub neizhodnemu položaju je vselej hrabri komandir Falent s soborci, Markom Peklajem-Fonzo, Antonom Medvedom, Zmagom Krasnikom-Adamom in z drugimi borci napad vsakokrat odbil. Nemci pa z napadi in s peklenkim ognjem niso

prenehali. Boj z Nemci za obstoj se je nadaljeval z nezmanjšano ostrino. Falentova in Silvotova skupina sta do večera odbili še nekaj nemških napadov, nakar jima je uspel preboj in umik proti Resniku na Pohorju.«

Z začetkom maja 1943 se je Falant priključil 11. Pohorski brigadi Milana Zidanška – in sicer v prvo četo Koroškega bataljona, kateremu je poveljeval Ivan Uranič-Drago. Komandant brigade je bil Čižmek-Bor, komisar pa Komelj-Franta.

Ker se je dobro obnašal in bil hraber borec, je kmalu postal desetar, nato komandir, vodja 1. čete tega bataljona. Ob koncu leta 1943 pa je postal komandir čete. Nato pa v začetku leta 1944 komandir čete 3. bataljona Vzhodno koroškega odreda, katerega je tudi uspešno vodil. Preživeli soborci vedo povedati, kako dober in hraber komandant je bil. V spopadu s policijo na Najbržovem na Podpeci nad Črno je bil smrtno zadet s svojim kurirjem Karlom Klančnikom.

Tako je veliko prezgodaj svojo uspešno in hrabro partizansko pot zaključil naš domačin, koroški samorastnik – kmet. V Podpeci pri Heleni mu je Zveza združenj borcev NOV Mežica postavila obeležje na mesto, kjer je padel. Danes pa je na padlega komandanta Franca Visočnika - Falenta na hiši Eriha Podojsterška v Podpeci vzidana spominska plošča. Prav tako pa je zapisano njegovo ime, funkcija in od kod je bil

doma na skupnem spomeniku na grobišču padlim za svobodo v Mežici.

Teta Ančka, svakinja padlega komandanta Falenta, je večkrat pripovedovala, kako je bilo hudo preživljati mladoletne otroke, ko ji nacisti niso dali otroških doklad, češ da je oče dezertiral in da je izdajalec.

Padli komandant Franc Visočnik-Falent tudi posmrtno ni prejel nobenega priznanja ali odlikovanja od prejšnje Jugoslavije oz. Slovenije, kakor sta tega bila deležna komandanta Matija Verdnik-Tomaž in Franc Pasterk-Lenart, čeprav je Področni odbor Zveze koroških partizanov Pliberk večkrat vložil predloge za posmrtno odlikovanje Visočniku ali za poimenovanje po njem kake ulice, šole ali česa podobnega v občini Ravne na Koroškem. Tozadevno vlogo, prošnjo je poslal Področni odbor Pliberk Okrajnemu odboru Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojske Ravne na Koroškem že leta 1981.

Poleg tega je Področni odbor ZKP Pliberk poslal tozadevno vlogo in prošnjo z istim datumom na Socialistično zvezo delovnega ljudstva Ravne na Koroškem, Osrednjemu odboru Zveze koroških partizanov v Ljubljani, Republišnemu odboru ZZB NOV v Ljubljani, v roke predsedniku Vipotniku, in Zvezi koroških partizanov v Celovcu.

Zapisal po svojih in spominih domačinov Lipej Kolenik

Na zdravje prijatelju Stanetu Uršiču!

Slavljencu Stanetu Uršiču (tretji z leve) sta ob 75-letnici čestitala tudi tajnika SPZ in KKZ Janko Malle in Nužej Tolmaier

Foto: Fera

Našemu prijatelju v Ljubljani, predsedniku Kluba koroških Slovencev Stanetu Uršiču, zaželeli kaj več kot zdravja in plodnega delovanja, bi bilo najbrž tudi zanj preveč. Kar potihoma, saj še sam ne ve kdaj in kako, si jih je nabral 75 let. Toda leta so bila plodna in delovna in prav zato so mu tako hitro minila. Koliko nas je na Koroškem, ki bi mu radi stisnili roko, in mu zaželeli zdrava nadaljnja leta, da bi jih doživel vsaj toliko kot njegov sorodnik po materi, duhovnik Jurij iz Trunkove družine, ki je moral po plebiscitu zapustiti Koroško in je v Ameriki umrl pri 103 letih.

Tudi našega slavljenca je spremljala usoda pregnanca, izseljenca. Oče je takoj po plebiscitu leta 1920 izgubil službo pri železnici in je moral v tedanjo Jugoslavijo. Kljub temu pa se je Stane leta 1923 rodil v Bačah pri Baškem jezeru. Vsaj po rojstvu je torej pravi koroški Slovenec. Ljubezen do krajev na Koroškem in svojih sonarodnjakov, pa tudi trpkost ob njihovi usodi, so mu v srce vsadili številni obiski v kraje svoje zibel, počitnice pri svojih ob Baškem jezeru in pa sodelovanja v ljubljanskem Klubu koroških Slovencev, kamor ga je vključil oče. Po šolanju na klasični gimnaziji se je aktivno

vključil v Osvobodilno fronto, bil zaprt in obsojen na prisilno delo, po vojni pa je zaključil ekonomsko fakulteto v Ljubljani. Poklicna pot ga je vodila v Beograd, v zunanje ministristvo, nato je delal v ljubljanski banki in nazadnje kot vodilni strokovnjak pri uvozno-izvoznem podjetju Intertrade.

Od takratnega tajnika Kluba koroških Slovencev Staudacherja je leta 1973 prevzel tajništvo, leta 1988 pa je bil ob predsedniku dr. Bogu Grafenauerju izvoljen za podpredsednika, kmalu po njegovi smrti pa za predsednika kluba. Vsa ta leta pa zaznamujejo njegovo veliko dobrotinško in moralno aktivnost za koroške Slovence. Pomagal je, kjerkoli je bilo potrebno, pa najsibo pri gledališču mladih, pri slovenski glasbeni šoli, otroških vrtcih, pri tamburaših v svojih Ločah ob Baškem jezeru. In kdo bi še našteval! Naši ljudje že vedo in znajo ceniti. Zapisal se jim je v srce. Kadar pride med nas, nam je dobrodošel veliki prijatelj.

Drabosnjakovo priznanje Slovenske prosvetne zveze iz leta 1993 je le lepotni obliž za vse, kar je storil za našo kulturo, pomembnejša je iskrena želja, da bi nam ostal še dolgo prijatelj.

J. R.

To, s čimer so v Bekštajnu začeli letos, je postalo v Borovljah »meso in kri« že pred enim letom. Kakor je znano, je v Borovljah pred enim letom večina občinskih mož (in žena) zavrnila zahtevo po ustanovitvi dvojezične skupine v okviru občinskega vrtca, kljub temu, da so to želeli starši 49 otrok od 191 prijavljenih. Borovljani niso dolgo oklevali, zavedajoč se dejstva, da na prazne izgovore in obljube za nejasno bodočnost ne prinese nič. In tako so v rekordnem času najeli in preuredili prostore in 22. septembra lani so otroci prvič šli v dvojezičen vrtce. Pravzaprav je vrtce kar trojezičen: enkrat ali dvakrat na teden pojejo in se igrajo po angleško in slišali smo, da so se nekateri prej naučili šteti v tem jeziku kot v slovenščini ali nemščini, tako jim je všeč!

Kakorkoli že, Borovljani so lani ustanovili posebno društvo, ki je nosilec dejavnosti, za predsednika pa izvolili enega od staršev, znanega učitelja glasbe, ravnatelja Glasbene šole na Koroškem in zborovodjo mag. Romana Verdel. Ob prvi obletnici je društvo predstavilo javnosti delovanje, uspehe in probleme vrtca.

Kar v začetku je bilo treba spraviti skupaj 1,3 milijona šilingov za preureditev prostora.

PRAZNOVANJE V BOROV LJAH

Eno leto dvojezičnega vrtca

rov. Po intervencijah in obisku iz Urada zveznega kanclerja (ki ga je organizirala Zveza slovenskih organizacij, op. p.) je Zveza takoj priskočila na pomoč s 300.000 šilingi, občina je plačala pohištvo in pripomočke, dežela je prispevala nekaj igračk. Tudi dežela Koroška je obljubila tretjino investicijskih stroškov – a tu se krepko zatika. Vendar pa je predsednik

Verdel izrazil upanje in optimizem – po posredovanju Ane Blatnikove (predsednice Delovne skupnosti »Narodnosti v SPÖ«) so na vladi menda vendarle sveto obljubili prenakazilo obljubljenega deleža.

Blagajnik društva dr. Franc Wutti je povedal, da je društvo za redno delovanje doslej izdalo 871.000 šilingov, treba bo najti še dodatne sponzorje, kajti

odprtih da je še 500.000. Tako kot mnogokje pa tudi v Borovljah jamčijo privatniki za kredite pri banki ...

Dejstvo pa je, da občina dvojezičnega vrtca še zdaleč ne podpira vsaj podobno kot enojezične: pristojbina staršev mora biti zato kar občutno višja kot v občinskem vrtcu. Pa vendar so to otroci boroveljskih občanov, tako kot vsi drugi,

enojezični. Dr. Wutti je to stanje imenoval za eno največjih diskriminacij v zadnjem času, in prav ima.

Ker je moralo društvo prevzeti nalogo, ki bi jo pravzaprav morala opraviti občina, bi bilo prav in pošteno, da bi občina pomagala kriti odprto vsoto vsaj v višini 150- do 250.000 šilingov. Vsaj po drugih občinah tu ni večjih problemov. Za tekoče delovanje pride redni delež brez problemov od dežele in Zveze, le občina noče in noče.

Pa tudi moralna podpora je pomembna, saj vrtce opravlja pomembno nalogo večjezične vzgoje v smislu tolerance in odprtosti, poleg tega pa je vrtce odprt za vse občane! In zato je na kraju še zahteva po popolnem finančnem kritju takih ustanov, ki so v interesu družbe.

V vrtcu je trenutno 20 otrok – tisti pa, ki so letos iz tega vrtca šli v šolo, so brez izjeme vsi prijavljeni k dvojezičnemu pouku in v Borovljah sta po več letih spet dva dvojezična prva razreda v ljudski šoli. Vzgojiteljica Angela Kuchling in njena pomočnica Trixi Verdel pa sta zadovoljni in optimistični za bodočnost.

Svojo prvo obletnico so starši, otroci in prijatelji vrtca proslavili ob slaščicah in pijači S. W.

LEDINCE – PEČNIŠKA FARA

Novo pokopališče in mrliška veža

Zaradi utesnjene prostora se je že leta 1994 porodila prva zamisel o razširitvi pokopališča v pečniški fari. Ker lega starega zaradi geoloških razmer tega ni dopuščala, so se občinski možje v Bekštajnu odločili za popolnoma nov projekt v tem farnem okolišju. Kmalu je bil za to tudi izbran kraj, ki bi po svoji odprti legi ob glavni cesti, tako rekoč na vznožju mogočne sive Jepe kar najbolj ustrežal temu namenu.

Ker so tako razgovori z zemljiškimi lastniki kot tudi z neposredno sosesčino ugodno potekali, je prišlo že kmalu do realizacije tega načrta. Nabavljeno je bilo dva in pol hektarja zemljišča s kapaciteto za prvotno 300 grobišč ter 100 žar, po potrebi razširitve pa še za nadaljnjih 350 grobov. Od tega je 237 m² pozidanega z mrliško vežo, dodatnimi prostori in zvonikom. Načrtovanje ter gradbena dela je opravilo beljaško podjetje arhitekta dr. Alfreda Lenggerja, umetniška izvedba pa je bila poverjena domačemu umetniku Valentinu Omanu. Celotne stroške v višini 15,5 milijona šilingov v pretežni meri krije dežela Koroška, nekaj občina Bekštanj, delček je k temu prispevala fara na Pečnici.

Navzlic tej precejšnji vsoti je vendarle treba priznati, da je bil s tem denarjem postavljen nek dragoceni kulturni spomenik, ki obiskovalcu mrliške veže posreduje »mistično ubrano at-

Notranjost umetniško opremljene mrliške veže

Foto: SV

mosfero« ne le za danes, temveč še za prihodnja stoletja. Štirinajst umetniško dovršeno poslikanih oken, v dominantni ultramarin modrini, ponazarja štirinajst postaj križevega pota, ki ob pogledu od znotraj oz. od zunaj kaže različna elementa in vendarle se združujeta v eno samo dovršeno celoto. Omanova umetniška domišljija se obenem še uspešno poslužuje sončne svetlobe, ki s svojimi dopoldanskimi žarki na vzhodni ter popoldanskimi na zahodni strani reflektira skozi kompozicijo modrine oken prav tajinstvene barvne efekte. Pročelje kapele ob belem ozadju krasi simbol križa za napisom: Dona Eis Requiem ter Dona Nobis Pacem; dopolnjuje ga še preprost lesen oltar z ambonom, ki ju opoldanski sončni žarki ob-

sevajo skozi stekleno kupolo. Res dostojanstveni kraj vpričo navzočnosti smrti v tem poslednjem domu, »kjer ni več neznanega ali novega, kjer so vsa vprašanja rešena«, kot pravi pisatelj – v tej »nočni kapeli, mrtvaški kapeli, kapeli utehe v Ledincih.«

Preteklo soboto je bila slavnostna otvoritev novega pokopališča. Oblikovali so jo zastopniki dežele, občine in kulturna društva tega kraja. Po zelo ganljivem sporedu v kapeli sami, kjer so sodelovali pečniški cerkveni zbor, mešani pevski zbor vaške skupnosti ter mladinske skupine, sta božjo njivo in njeno zgradbo blagoslovila domači župnik mag. Jurij Buch ter protestantski duhovnik Arno Preis.

F. Č.

OBČNI ZBOR POSOJILNICE-BANK BOROV LJJE

Na Koroškem na 2. mestu

V mednarodni konkurenci veje vedno ostrejši veter tudi na bančnem področju, zato so člani, poslovoje in sodelavci tem bolj zadovoljni z uspešnim delovanjem Posojilnice-Bank v Borovljah. Na občnem zboru so predstavili bilanco leta 1997 in načrte za bodočnost.

Lani je ta banka prevzela še Posojilnico Celovec, ki je zaradi nepravilnega poslovanja zašla v hude težave; zdaj spet uspešno deluje kot podružnica boroveljske banke. Kljub vsem težavam je bilo poslovno leto zaključeno z dobičkom, za naslednje leto pa si vodstvo obeta še boljših rezultatov. Lani je namreč precej stala sanacija Bundrove hiše v centru mesta, v Šmarjeti v Rožu pa so jim odpovedali poslovne prostore in je delovanje zato seveda okrnjeno. Lanski dobiček pa se bo približal k jamstvenemu skladu banke.

Predsednik nadzornega odbora Melhijor Verdel in predsednik upravnega dr. Franc Wutti sta podala svoji poročili in povedala, da v poslovanju ni bilo nobenih nepravilnosti. Poslovodsko poročilo je predložila Gertrude Kraxner, bančni inšpektor Franc Krištof pa je z grafikami predložil položaj te ustanove – boroveljska Posojilnica-Bank ustvarja 24 odstotkov prometa vseh slovenskih bank na Koroškem (za Pliberkom, ki ima 28 %). Pri tej banki je našlo delo 19 ljudi.

Predsednik Zveze-Bank Vili Mošič je pozdravil občni zbor in omenil pomen bančnega trga v Sloveniji in na Hrvaškem.

Odbor so zapustili štirje dolgoletni odborniki in dr. Wutti se jim je prisrčno zahvalil v imenu ustanove. To so Andrej Kunčič, ki je bil odbornik 40 let, Danilo Prušnik (15 let), Hubert Ogris (25 let) in Valentin Goričnik (50 let). S. W.

H. Ogris, A. Kunčič, V. Goričnik, dr. F. Wutti in D. Prušnik

Foto: SV

PRIREDITVE

PETEK, 2. 10.

- BOROVLE, na Glavnem trgu – občina Borovlje
14.00 Kmečki trg; prodaja kmečkih pridelkov
GORNJA RADGONA, Trg Svobode 4/1 – Kulturno društvo člen 7
18.00 Odprtje razstave o gradovih in dvorcih v občini Gornja Radgona (grafike, fotografije, objekti); razstava je odprta do 31. oktobra 1998
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.30 Predavanje z diskusijo: Tradicija in moderna – Koroška po letu 1945; predava: univ. prof. dr. Helmut Rumpfer, univerza Celovec; diskusijo vodi: dv. sv. prof. dr. Reginald Vospernik
BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD Bilka
20.00 Prejemiera igre: »Cirkus z divjega zahoda« (Žarko Petan). Nastopa: mladinska gledališka skupina SPD Bilka; režija: Bernarda Gašperčič
ŠENTJANŽ, v k & k – k & k in SPZ
20.00 »Nacht Mutter« (Marsha Normann). Produkcija skupine Schauspiegel

SOBOTA, 3. 10.

- KAJZAZE PRI BILČOVŠU, v gostišču Koren – Enotna lista
14.00 Deželno zborovanje Enotne liste; skupna kandidatura z LiF, Zelenimi, VGO
HODIŠE, v grajski štali – SPD Zvezda
15.00 Bobnarska delavnica s Hansom Walluschnigom in Rigom
BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD Bilka
18.00 Premiera igre: »Cirkus z divjega zahoda« (Žarko Petan). Nastopa: mladinska gledališka skupina SPD Bilka; režija: Bernarda Gašperčič
ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – Otroška in mladinska skupina SPD Valentin Polanšek
19.00 Dobrodelni koncert za žrtve potresa v Sloveniji in Assisiji. Nastopajo: TEM z Globasnice, A Capella z Dobrle vasi, Smrtnikovi fantje, Kvartet Borovlje, folk. skupina SPD Zarja

NEDELJA, 4. 10.

- ROŽEK, v farni cerkvi
9.00 Božja služba. Mašo oblikuje otroški in mladinski zbor »Živžav« iz Globasnice; po sv. maši bo zbor zapel ritmične pesmi v različnih jezikih
SELE, v farnem domu – KPD Planina
15.00 Premiera igre: »Klobuček in Klobučica« (Ivan Bakmaz). Nastopa: mladinska gledališka skupina KPD Planina; režija: Franci Končan

PONEDELJEK, 5. 10.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
18.30 Računalniški tečaj; I. del. Vodi: inž. Christian Singerl iz Sre; tečaj traja do 21.30; (5 x po večerih)

TOREK, 6. 10.

- TINJE, v domu
19.30 Otvoritev razstave del Thomasa Mikla

SREDA, 7. 10.

- DUNAJ, 19. okraj, Devrientgasse 1 – Kulturverein österr. Roma
19.00 Razstava vezenja in okraskov Banjarov (indijski Romi); ekspozate je posodil zbiralec Walter Frantzke
TINJE, v Domu Sodalitas
19.30 Predstavitve knjige »Kein Kreuz mit dem Hakenkreuz« – Kärntner Partisanen und ihr Umgang mit der nationalsozialistischen Vergangenheit; ref.: dr. Alfred Elste, avtor
TINJE, v Domu Sodalitas
18.00 Angleščina I. in II. del (pogovor in razdelitev v skupine)
19.30 Francoščina za začetnike

ČETRTEK, 8. 10.

- TINJE, v Domu
19.30 Avtogeni trening z zdravnikom dr. Petrom Smolnigom (5 večerov)

SOBOTA, 10. 10.

- ŠENTJANŽ, v k & k – k & k in SPZ
18.00 »Mačji kralj« (Jane Milčinski). Gostuje: Gledališče Toneta Cufarja Jesenice

NEDELJA, 11. 10.

- PREVALJE (SLOVENIJA), v farni cerkvi – KD Mohorjan Prevalje
19.00 Koncert. Wolfgang A. Mozart: REQUIEM; izvajajo: Slov. komorni zbor, zbor Consortium musicum, simfonični orkester ter solisti; dirigent dr. Mirko Cuderman
ŠMARJETA V ROŽU, v farni dvorani
19.30 Doktor Faust; parodija. Nastopa gledališka skupina SPD Borovlje

SOBOTA, 17. 10.

- OBIRSKO, v gostilni pri Kovaču – Alpski klub
20.00 Pevski večer. nastopajo Zagorski oktet, Družina Blažej, Vokalni kvartet Škocjanski puabi, Oktet Hodiše, Vok. kvartet »Svit« in Trio Pavlič

PETEK, 23. 10.

- ŠENTJAKOB, ŽUPNIŠČE – SPD »ROŽ« – Sura za Afrika 98
19.30 Srečanje z Afriko – film, diskusija, ples ...

SOBOTA, 24. 10.

- ŠENTJAKOB, ŽUPNIŠČE – SPD »ROŽ« – Sura za Afrika 98 dopoldan – plesna in bobnarska delavnica s skupino Timbila ta Venancio
19.30 Koncert »Timbila ta Venancio« iz Mozambika

KPD Planina

vabi na premiero igre

Ivan Bakmaz:

»Klobuček in Klobučica«

v nedeljo, 4. oktobra 1998,

ob 15. uri

v farnem domu v Selah

režija: Franci Končan

Sejem civilne
zaščite v Kranju

Od 30. septembra pa do 3. oktobra je v Kranju strokovni sejem ZAŠČITA 98. Vsebinska tema sejma: požarna bramba, zaščita in preventiva. Razstavljalci prihajajo iz sedmih držav. veliko prostora je namenjenega

Predstavitve zbornika

Janko Messner:

»Vsebinska je oblika«

■ Sodelujeta dr. Jože Marketz

in dr. Johann Strutz

■ Avtor bo bral novejša dela

2. oktobra 1998, ob 19.30

uri, v Musilovem domu

tudi varnosti v gorah. Iz Avstrije sodelujejo Kärntner Zivilschutzverband, WIFI in še nadaljnjih 18 podjetij.

Zadnji dan sejma, 3. oktobra, pa bo tekmovanje med gasilci oz. požarnimi brambami, kjer bo sodelovalo nad 100 moštvev.

POHOD IN TEK »KOLOVRAT 98«

Težji planinski pohod brez tekmovalnega značaja

Štart: 10. 10. 1998, med 7. in 9. uro na Livskih ravnah

3. GORSKI TEK »PO POTEH SOŠKE FRONTE«

10. 10. 1998 ob 11. uri ■ Štart izpod cestnega mostu čez reko Sočo v Solkanu pri Novi Gorici. Dolžina teka 4,5 km. Višinska razlika 550 m. Štart v presledku 60 sekund ■ Kategorije: Mladinke/mladinci, člani/članke, veteranke/veterani ■ Tekmuje se po pravilih Atletske zveze Slovenije, sekcije za gorski tek

INFORMACIJE tel. 00386/65120 2-84 0 (Drago Kosmač) ali
00386/65122-67 3 (Športna zveza Nova Gorica)

POSJOJILNICA-BANK
Železna Kapla / Bad Eisenkappel

vabi na
praznovanje 100-letnice
v soboto, 3. oktobra 1998,
ob 10. uri
pred Posojilnico-Bank
v Železni Kapli

Jozi Stornik iz Celovca – 80. rojstni dan; Mici Kaltenbacher iz Spodnjih Gorič – rojstni dan; Mici Grundböck – iz Podrožce – rojstni dan; Liza Smrtnik iz Kort – 35. rojstni dan; Terezija Pasterk iz Kokij – 57. rojstni dan; člani Društva upokojencev Pliberk: Jože Knauf, Justa Štuk, Yvonne Wölbl, Franc Kuhar, Urška Kulnik, Justa Petjak, Helena Gregorič, Maks Radocha ter Justa Perč – rojstne dneve; Franc Kuežnik z Doba – rojstni dan; Justina Olip iz Gorič pri Borovljah – 80. rojstni dan;

PRAZNUJEJO

ni dan; Miha Golavčnik iz Podjune – rojstni dan; Lena Gregorič iz Male vasi – 60. rojstni dan; Raimund Greiner iz Globasnice – 60. rojstni dan; Maks Olip iz Borovlj – 52. rojstni dan; Karl Markitz iz Male vasi – 70. rojstni dan; Mihael Lubas iz Vogrč – rojstni dan in god; Mici Fugger z Raven pri Rožeku – 75. rojstni dan; Nani in Tomi Ogris s Sel – rojstni dan; Jože Mave s Šajde – rojstni dan; Franc Užnik iz Sel – rojstni dan;

Franc Zimpasser iz Dobrle vasi – 80. rojstni dan in god; Simona Hartmann iz Celovca – 16. rojstni dan; Friedrich Jaklitsch iz Šmarjete v Rožu – 45. rojstni dan; Folti Wuzella z Reke – rojstni dan; Gustl Olip – 60. rojstni dan in god; Dominik Smrtnik iz Kort – rojstni dan; Drago Pörtsch iz Holbič – rojstni dan; Miha Traunik iz Malčap – rojstni dan; dr. Mirt Zwitter iz Celovca – rojstni dan; prof. Tomaž Ogris z Radiš – rojstni dan; Ana Jedloutschnig iz Gorič pri Mohličah – 92. rojstni dan.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 1. 10.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PETEK, 2. 10.

18.10 »Utrip kulture«

SOBOTA, 3. 10.

6.08 Od pesmi do pesmi –

od srca do srca

NEDELJA, 4. 10.

6.08 Dobro jutro, Koroška /

Guten Morgen, Kärnten!

(rektor Jože Kopeinig)

18.00 Dogodki in odmevi

PONEDELJEK, 5. 10.

18.10 Kratek spomin

TOREK, 6. 10.

18.10 Otroška oddaja

SREDA, 7. 10.

18.10 Glasbena mavrica

21.04 Večerna oddaja

Primorski obzornik

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 4. 10.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 5. 10.

4.30 ORF 2 (Ponovitev)

16.20 TV SLO1 (Ponovitev)

I Volilni red zapostavlja

male skupine

I Za neodvisnost kmečkega

človeka: 100 let Posojilnice-

Bank Železna Kapla

I Dan narodov: zanimiva po-

buda – zamujene priložnosti

I Šmihelčani se srečajo

na Davidovem travniku!

I Žogica Nogica: sadovi dela

z mladimi v Šentjanžu

I Klofuta v Gratkornu

Bo z Voitsbergom bolje?

Vse slovenske oddaje na

teletekstu ORF, stran 299

Dobrodelni koncert

za žrtve potresa v Sloveniji

in v Assisiji

Železna Kapla, v farni dvorani

3. 10. ob 19. uri

NASTOPAJOČI: »TEM« iz Globasnice, »A capella« iz Dobrle vasi, Smrtnikovi fantje, »Kvartet Borovlje«, folklorne skupine SPD »Zarja«, mladinske skupine fare Železna Kapla, mladinska skupina Višje šole Šentpeter, »Bad Eisenkappler Musikanten«, otroška in mladinska skupina SPD »Valentin Polanšek« ■ PRIREDITELJ: otroške in mladinske skupine SPD Valentin Polanšek

DVE ŠTIPENDIJI, v višini 144.000 šilingov, v podporo umetniškemu projektu na področju glasbe in večumetnostnih panog podeljuje dežela Koroška. Namenjeni sta predvsem umetniškemu naraščanju. Informacije: Oddelek za kulturo pri Uradu koroške deželne vlade (9021 Celovec, Paradeisergr. 7, 2. nadst., vrata 14). Prošnje oddajte do 6. 11. 1998.

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 046 3/5143 00-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE

Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo

Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba

Tajništvo ... Urška Brumnik (-14)

Naročniška služba ... Milka Kokot (-40)

Prireditve ... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 046 3/505 66

VSI

Tarviser StraBe 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

Zdaj v jeseni, ko se poslavljajo rože, ko pada listje z drevja in se vse pripravlja na zimski počitek, se je utrnila življenska luč in nepričakovano je legel k večnemu počitku Franc Riedl, p. d. Šimonov oče iz Nonče vasi.

Pokojni Šimonov Franc, kakor smo mu vsi rekli, je izhajal iz zavedne družine in se tega držal tudi vse življenje. Mladost je preživljal na domu svojih staršev, bratov in sester. To brezskrbno življenje pa ni trajalo dolgo. Bil je eden tistih, ki mu je bila ukradena mladost, ko je tudi on moral po sili v vojsko za tuje koristi. Srečo je imel, da je to dobo prestopil in se k svojim vrnil zdrav in neizmenno srečen, da je propadel rjavi režim, ki je pahnil Evropo v strašno tragedijo in nesrečo.

Pokojni Franc se je po vojni z velikim veseljem zagnal v delo na kmetiji, pomagal staršem, da s časom kot naslednik prevzame vso breme

nase. Kot zelo razgledan fant pa je našel tudi čas, da se je kljub delu na domačiji vključil v delo za narodni obstoj; bodisi pri mladini, prosveti in povsod tam, kjer je bilo potrebno

NONČA VAS PRI PLIBERKU

Nenadoma nas je zapustil Šimonov oče

za obstoj naše narodne skupnosti. Spoznal je, da mu bo lažje opravljati delo, če si poišče zvesto sopotnico, ki mu

bo pomagala ustvariti novo ognjišče življenja. V sosednji vasi si je izbral Jopovo Marto Nachbar, ki je z njim delila dobro in slabo ob lepi harmoniji in družinski sreči. Rojevali so se otroci, katere sta vzgojila v zavedne člane naše skupnosti in mladi Franc se je še bolj zagnal v domačo zemljo, da bi s svojim delom čimveč iztržil za

obstoj domačije in mlade družine. Pokojni je bil eden tistih, ki je vse svoje življenje posvetil samo delu in skrbi za svoje. Vedno pa je bil dobre volje, se rad pogovarjal z drugimi in predvsem je ljubil petje, prepeval je v cerkvenem zboru, v moškem zboru »Foltej Hortman SPD Edinost in do veliko prerane smrti v pevskem zboru slovenskih upokojencev v Pliberku. Pred leti, ko je zbolel na srcu, so mu zdravniki pomagali, da je spet ozdravel in se kot izkušen ter stanovitven gospodar spet vrnil v delo. Bil je delaven do zad-

nega in kar na traktorju ga je doletela nepričakovana smrt.

Njegova smrt je naredila globoko rano ne le v ljubeči ženi Marti in otrokih, temveč tudi pri vseh tistih, ki smo spoznali v pokojniku njegove vrline, značajnost, poštenost, marljivost in srčno dobroto. Nikakor pa si ne moremo predstavljati, da je pokojni Šimonov oče za vedno vzel slovo od vseh svojih dragih znancev in prijateljev.

Kako priljubljen je bil pokojni, so mu izpričali mnogi,

ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in se težko poslovili od njega ob petju zbora, v katerem je sodeloval do zadnjega. Pogrebne obrede in besede tolažbe je opravil in izrekel mestni župnik mag. Ivan Olip.

Težko prizadeti in žalujoči ženi Marti, sinu in hčerkam ter vsem sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje. Naj mu bo v njegovem večnem počitku in spanju zemlja lahka. Ostal nam bo vedno v trajnem spominu.

ikej

ZAHVALA

ob izgubi svojega ljubljenega moža in dobrega očeta

Franca Riedla

se prav pristržno zahvaljujemo za sočutje in veliko udeležbo pri pogrebu.

Zahvala velja župniku Ivanu Olipu in vsej duhovščini, ki je opravila pogrebne obrede, vsem pevcem in pevkam za občuteno petje, vsem govornikom ob odprtem grobu, sosedom za pomoč in vsem, ki so darovali v smislu rajnega za cerkev in sv. maše. Posebno pa se zahvaljujemo vsem, ki so molili za dušni blagor pokojnega.

Družina Riedl, p. d. Šimonovi
Nonča vas

Pisma bralcev

Brez informiranosti

naj ne bi bilo časnikaštva

V. o. graja v svojem »Preblisku« 17. 9. 1998 domnevno »manipulacijo z razredi in učenci na ZG za Slovence« in zaposleduje z redno vztrajnostjo Deželni šolski svet s pritožbami, čeprav gotovo ve za Janežičev trg. Očitno poznavanje zakonov ni bogve kako izoblikovana lastnost avtorice v. o., sicer bi morala vedeti za določilo Zakona o šolskem pouku (SchUG) v § 20, odst. 6, ki nedvoumno prisoja pristojnost ocenjevanja celotnega šolskega leta razredni konferenci v predzadnjem tednu pred poletnimi počitnicami. Prvotno nejasnost, ali to določilo velja tudi za ocenjevanje po popravnihih izpitih, je pravtako nedvoumno odstranilo upravno sodišče s svojo razsodbo 29. junija 1992, ko ugotavlja, da je ta razredna konfe-

renca kajpada pristojna tudi septembra. Drži, da ocenjujeta izpraševalec v soglasju s prisednikom, konferenca vseh učiteljev v razredu pa ima svetovalno funkcijo. To pomeni, da se ta konferenca tudi v primeru pozitivne ocene sestane in svetuje. V primeru negativne ocene pa tudi sklepa o napredovanju učenca/učenke. Dokler zakon takega posveta v primeru pozitivne ocene ne bo prepovedal, se bo na Slovenski gimnaziji razredna konferenca posvetovala o ocenah po popravnihih izpitih, kakor to neosporavano dela tudi pred poletjem.

Docela nedopusten je torej sklep avtorice »Prebliska«, da so dijaki za nekatere učitelje zanemarljive osebnosti brez pravic. Tako podtikavanje v imenu kolegija šolsko personalno zastopstvo ostro zavrača.

prof. Mirko Oraže, predsednik personalnega zastopstva na Slovenski gimnaziji

Preblisk ali strela?

V prejšnjem vestniku je že na naslovni strani udarila strela in zmajala piscu »jo« (Joži Wutete?) varovalke. Rezultat prebliska je bila tema in upamo, da se bo »jo«-ju ob naslednjih vrsticah spet posvetilo!

»jo« piše, da nam je še dobro v spominu deželni kongres EL ob predzadnjih državnozborskih volitvah, ko je večina delegatov zavrnila načrte za samostojno kandidacijo na državni ravni. Se pa spominja samo on. Bilo je nekaj takega še v času KEL leta 1990, pri državnozborskih volitvah 1994, torej

pri predzadnjih državnozborskih volitvah, o kandidaturi ni bilo govora, če pa »jo« misli na koalicio EL – LIF, pri državnozborskih volitvah leta 1995, potem je pri zborovanju, ki je odločalo o tej kandidaturi velika večina (samo en glas proti) kandidacijo potrdila.

»jo« meni, da hoče sedaj vodstvo EL postaviti bazo pred dovršena dejstva. V svoji temeljiti rešerši je pisec žal spregledal, da sta že maja bili dve seji deželnega vodstva EL, ena v Podjuni in ena v Rožu, kjer je šlo za kandidacijo v okviru »Demokracije 99«. Vabljeni so bili vsi občinski odborniki, večina se je seje udeležila in od teh so bili vsi za. »jo« meni, da so ljudje itak

K stališču Personalnega zastopstva na ZG in ZRG za Slovence v Celovcu

1.) Menda v svojem »Preblisku« grajam »domnevno manipulacijo z razredi in učenci na ZG za Slovence«. V resnici pa le pišem, da dijaki na ZG za Slovence po popravnihih izpitih ne zvedo, kakšno oceno so dobili in da ne drži, da mora o ocenah razpravljati jesenska konferenca, ker je po šolskem zakonu rešeno, kdo je pristojen za oceno po popravnihih izpitu (glej objavljeno besedilo SchUG, § 26, odst. 6). Ta rešitev pa ima opraviti s tem, da bi bile manipulacije z razredi in dijaki čim manjše, kar velja za vso Avstrijo. Tako informacijo sem dobila na Deželnem šolskem svetu. Da bi manipulirali na ZG za Slovence z razredi, je interpretacija personalnega zastopstva, tega nikoli nisem zapisala, o čemer bi se prof. Oraže lahko prepričal, če bi bil »Preblisk« res prebral in me pravilno citiral.

2.) Iz pisanja ni jasno, ali zaposlujem ali zasledujem Deželni šolski

svet »z redno vztrajnostjo«, za novo glagolsko tvorbo »zaposleduje« še nisem slišala, je pa zelo kreativna in vredna, da se jo sprejme v Slovar slovenskega knjižnega jezika. Moja »redna vztrajnost« je v tem, da sem se lani enkrat poslužila pravnega nasveta glede popravnihih izpitov ter zahtevala od inšpektorja, da o tem informira ZG za Slovence, potem ko sem seveda sama najprej klicala na Janežičev trg 1, kar pa je bilo, kot da bi bila šla »s ceno pu vadu« ali pa na slavni »Salzamt«, kar ponovno dokazuje objavljeno stališče personalnega zastopstva. Po srečanju nekaterih šolarjev na dan popravnihih izpitov letos popoldan

pa sem obvestila o nespremenjenem ravnanju na ZG za Slovence inšpektorja dr. Domeja in mu hkrati povedala, da bom zadevo objavila v Slovenskem vestniku, saj njegovo lani ustno izrečeno opozorilo ni zaleglo. To k moji dosledni vztrajnosti.

3.) Za pravna vprašanja iz šolskega vsakdanjika je na Deželnem šolskem svetu učiteljem, staršem in dijakom na razpolago pravnik, ki je na tem področju specializiran. Ne domišljam si, da je poznavanje zakonov moja »bogve kako izoblikovana lastnost«, še juristi imajo včasih težave, ker so zadeve zapletene, gumijaste, nejasne in prepuščene raznim interpretacijam. Zato gre očitno v prazno. Pozanimala pa sem se, kakšne pravice imajo dijaki in profesorji v zvezi s popravnihih izpiti. Moja pravica je, da se pozanimam, kako delajo na drugih šolah in kaj pravi k temu zakon. Ne bi bilo napak, če bi se take ponudbe poslužilo več ljudi, morda tudi kak personalni zastopnik, ki bi bil v prvi vrsti pristojen za šolske zadeve. Moj hobi to ni. Če zakon omogoča, da se v prid dijakov kaj spremeni, ne vidim pametnega vzroka, da bi učitelji tega ne upoštevali in izvajali. Mislim, da ne bi bilo treba čakati na zakonsko prepoved, kot to zahteva personalno zastopstvo. Upravičeno sem kritizirala, da na ZG za Slovence v Celovcu dijaki po popravnihih izpitu ne zvedo ocene in da morajo čakati na čas po konferenci. Tudi precej staršev ne razume, zakaj šolarji drugih šol zvedo ocene, šolarji ZG za Slovence pa ne, in so zaradi tega ogorčeni. Zato pač lahko nastane vtis, da so dijaki zanemarljive osebnosti, ki jih ni treba jemati resno.

SchUG, § 23, odst. (6)

Die Beurteilung der Leistungen des Schülers bei der Wiederholungsprüfung hat durch den Lehrer des betreffenden Unterrichtsgegenstandes in der betreffenden Klasse (Prüfer) gemeinsam mit einem zweiten vom Schulleiter zu bestimmenden Lehrer (Beisitzer) zu erfolgen. Im Fall der Verhinderung des als Prüfer in Betracht kommenden Lehrers sowie im Falle des Abs. 3 sind sowohl der Prüfer als auch der Beisitzer vom Schulleiter zu bestellen. Prüfer und Beisitzer sollen den betreffenden Unterrichtsgegenstand unterrichten oder für ihn lehrbefähigt sein. Über den Verlauf der Prüfung ist eine schriftliche Aufzeichnung zu führen. Wenn eine Einigung über die Beurteilung nicht zustande kommt, hat der Schulleiter zu entscheiden.

lahko srečni, da smejo v okviru temeljnega glasovanja potrditi Andreja Wakouniga. »jo« je spregledal, da lahko ljudje (= vsi kandidati samostojnih list pri občinskih volitvah) predlagajo tudi druge kandidate. Predsedstvo EL si je seveda dovolilo predrznost, da tudi samo nekoga predlaga. Upajmo, da se bo »jo«, ko ga bo spet oplazila strela, zgražal, da ga nihče ni vprašal, če sme predsedstvo SPÖ predlagati Ausserwinklerja.

Za udeležbo pri deželnem zborovanju EL se preblisknjenu »jo«-ju ni treba delati skrbi. Da ga le ne bo strela, če bo še naprej pisal take kozlarije.

Rudi Vouk, tajnik EL

Vida Obid

REGIONALNA LIGA

SAK imel »črn petek« v Gratkornu

Morda je bila napaka, da je bila prvenstvena tekma Gratkorn – SAK odigrana že v petek, toda kakorkoli – poraz kar z 2 : 6 je na prvi pogled šokiral navijače Slovenskega atletskega kluba.

Toda rezultat na noben način ni ustrezal poteku tekme. Igralci SAK se še sploh niso prav zbudili, ko je Vlado Grujić (v 2. ligi je igral tudi že za SAK) na strani Gratkorna že poskrbel za vodstvo kar s 3 : 0 (8., 11., 13. minuta). Kaže, da je kot opazovalec tekme Slovenskega atletskega kluba proti Welsu v prejšnjem krogu svoje delo zelo marljivo opravil ... V nadaljevanju si je moštvo SAK pridobilo jasno terensko premoč, toda izkupiček je bil le en gol Smida v 17. minuti.

Drugi polčas pa je bil skoraj kopija prvega – Eskina (49.), Zankl (53. – avtogol) in Müller (56.) so bili strelci golov v času nekaj minut. Zadelek Hajdinija je bil le še olepšava rezultata.

2 : 6 – takšen rezultat proti drugemu na lestvici sicer ni največja sramota, toda, si je navijačem SAK treba delati skrbi za svoje moštvo?

SAK – Voitsberg

v soboto, 3. 10. ob 15.30
v Trnji vasi

O stanju v SAK smo se pogovarjali s predsednikom Jurijem Perčem.

Je bil poraz SAK proti drugemu na lestvici – Gratkornu – v tej višini upravičen?

Poraz z 2 : 6 je sicer hud in videli smo katastrofalno predstavo celotne ekipe, toda omeniti moram tudi, da je Gratkornu zadostovalo 10 minut v vsakem polčasu za to visoko zmago. Iz kritike moram izvzeti našega vratarja Mallegga, ki je najmanj

Ekipa SAK bi se v Gratkornu lahko prišla za glavo

kriv za poraz, saj je bil eden najboljših v moštvu.

Po dobrih predstavah ekipe na dosedanjih tekmah v tej sezoni se ob nenadnem visokem porazu se seveda postavlja vprašanje o vzrokih.

Ugotovil sem, da se je v zadnjih letih v moštvo pritihtopila neka nečednost. V vsaki sezoni smo doživeli nepričakovano visoke poraze, tako v 2. zvezni ligi proti Lustenau (1 : 5) kakor tudi v prejšnji sezoni proti Voitsbergu ali Pliberku. Zaradi tega sedaj ni treba ustvarjati krize, ker je ni. Seveda je položaj resen in so igralci deloma delali napake, ki jih še šolarji v moštvih pod 12 ne delajo, toda poraz v tem krogu je bil na vsak način previsok. Ugotavljam, da so vsi igralci – žal na isti dan – imeli »črn petek«, ki pa se naj ne bi ponovil.

Kaj se bo spremenilo z ozirom na naslednjo tekmo proti Voitsbergu?

V četrtek se bomo najprej pri skupni večerji z igralci pogovorili o situaciji in zagotovo bodo potem proti Voitsbergu v soboto pokazali, da je bila tekma proti Gratkornu enkratni spodrsilaj. Na razpolago bodo končno spet vsi igralci – tudi Uremović se bo po poškodbi vrnil v moštvo.

Sezona traja do 8. novembra in na programu je še 6 tekem. Kakšne cilje si SAK zastavlja do konca jesenskega dela prvenstva?

Radi bi se »zabetonirali« na sredini lestvice, več sicer najbrž ne bo mogoče, toda zagotovo bomo ta cilj dosegli. Lahko že trdim, da z izpadom ne bomo imeli opravka. Posebno smo motivirani še za preostale tekme na domačem terenu, predvsem proti prvemu na lestvici – Hartbergu. Sedaj pa se najprej koncentriramo na tekmo proti Voitsbergu.

Hvala za pogovor!

CELOVEC/LJUBLJANA

Predstavitel slovenskega zamejskega športa

Slovenska športna zveza (SSZ), Združenje slovenskih športnih društev v Italiji (ZSSDI) in Zveza Slovencev na Madžarskem bodo v četrtek, 1. oktobra, ob 12. uri v olimpijski sobi Dvorane Tivoli v Ljubljani predstavili slovenski zamejski šport v letu 1998. Prireditelj tiskovne konference je Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez.

Slovenska športna zveza bo predstavila najuspešnejšega av-

strijskega kolesarja Petra »Paco« Wrolich, smučarja Daniela Užnika, najuspešnejšo slovensko nogometno ekipo v Avstriji SAK ter prvoligaša v odbojki SK Dob. Predsednik SSZ Marijan Velik pa bo novinarje seznanil s pripravami na 50-letnico, ki jo bo Slovenska športna zveza praznovala leta 1999.

ZSSDI bo predstavila uspešne nastope Mateje Bogatec na svetovnem prvenstvu v rolkanju, Tanje Romano na evropskem prvenstvu mladink v kotalkanju ter Johane Križnič na italijanskem prvenstvu v jadrnanju. Zveza Slovencev na Madžarskem pa bo predstavila težavno delovanje na področju športa v Porabju ter najuspešnejšo športno panogo – nogomet.

I. L.

KOLESARJENJE

»Paco« naprej uspešen

Pretekli teden je Peter Wrolich tekmoval z avstrijsko reprezentanco na »Hessen-Rundfahrt« v Nemčiji. V šestih etapah si je zagotovil dobre rezultate – v prologu in v prvi etapi je bil 4., v 2. pa je dosegel celo 3. mesto.

Vzrok, da v končni uvrstitvi ni bil med najboljšimi, je bil, da je tekmoval za zmago-

valca celotne dirke – Nemca Grischu Niermanna. Kljub temu je Peter Wrolich ob koncu zaostal le za 6:39 minute, s tem bil 19. in najboljši Avstrijec.

Sedaj pa je »Paco«, ki bi rad kmalu tekmoval za profesionalno moštvo, dobil izredno dobro ponudbo od nemške športne skupine »Continental« za sezono 1999. Do konca tedna bo premislil o tem in nato šele odgovoril.

4. oktobra pa je zanj na programu še zadnja dirka avstrijskega čupa (ki ga je že zmagal) na dunajskem Heldenplatzu. Vsi slovenski rojaki in študentke ter študenti na Dunaju so vabljeni, da se zberejo v nedeljo ob 10. uri prav na Heldenplatzu, da s Petrom Wrolichom praznujejo zmago v pokalu. Za jedačo in pijačo bo seveda poskrbljeno!

Peter »Paco« Wrolich

MURSKA SOBOTA Športne igre treh regij

V Murski Soboti so potekale 25. športne igre treh regij za mladince in mladinke pod 15 leti. Najboljše rezultate za Koroško so dosegli nogometaši, ki so med drugim premagali slovensko

mladinsko reprezentanco z 2 : 1, in Andrea Mödritscher, ki je zmagala v teku na 800 metrov. Dobre rezultate pa so koroški mladi športniki dosegli tudi v drugih panogah lahke atletike, v košarki in tenisu. Toda glavni namen teh iger tako in tako niso bile le zmage, temveč veselje ob izvajanju športa in srečevanje drugih mladih ljudi.

BOKS

Vrhunski boks v Globasnici

Ljubitelji boksa se lahko spet veselijo napetega boksarskega tekmovanja v naših krajih, saj bo v kratkem v Globasnici primerjalni boks med avstrijskimi boksarji in slovensko reprezentanco. Skupno bo 10 bojev in v kik-boks-programu bo med drugimi sodeloval Marjan Oraž. Seveda bo poskrbljeno tudi za okvirni program in live-glasbo (»Die 2 Haudegen«). Karte lahko dobite v prodajni v gostilni Šoštar po 100 šilingov in pri večerni blagajni po 120 šilingov.

Primerjalni boks Avstrija – Slovenija

Sobota, 17. oktobra ob 20.30 v gostilni Šoštar v Globasnici.

OSTALI IZIDI V

REGIONALNI LIGI

Pasching – Pliberk	1 : 0
Wels – WAC	1 : 1
Lienz – Grieskirchen	2 : 1
Leibnitz – Šentvid	0 : 0
Voitsberg – St. Florian	2 : 2
Hartberg – LUV Gradec	5 : 0

PODLIGA-VZHOD

Rezultati: Gurnitz – Globasnica 4 : 3, Bilčovs – Vetrinj 1 : 0, ASV – Pokrče 1 : 2, Šentpavel – ATUS Borovlje 1 : 1, Liebenfels – Welzenegg 0 : 1, DSG Borovlje – Brückl 0 : 1, Velikovec – Žrelec 4 : 3

Naslednji krog (3./4. 10.): Globasnica – ASV, ATUS Borovlje – Bilčovs

1. RAZRED D

Rezultati: Ruda – Žitara vas 7 : 1, Klopinj – Šteben 2 : 2, Šmihel – Eitweg 1 : 2, Metlova – Vovbre 2 : 1, Železna Kapla – Grebinj 1 : 4, Šentlenart – Rikarja vas 2 : 1, Maria Rojach – Labot 0 : 2

10. krog: Metlova – Ruda, Labot – Šentlenart, Rikarja vas – Železna Kapla, Grebinj – Šmihel, Eitweg – Klopinj, Vovbre – Šteben, Žitara vas – Maria Rojach

2. RAZRED C

Rezultati: Hodiše – Sele 1 : 1, Dholica – SAK II 5 : 2

10. krog: SAK II – Škofiče, Sele – Rožek

2. RAZRED E

Rezultati: Dobrla vas – Frantschach 3 : 1, Žvabek – Mautendorf 2 : 0

10. krog: Važenberk – Žvabek, Dobrla vas – Šentpeter

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 34

Silvo Kovač

Jusupov – Adams/Dortmund 1994

Kdo bo hitrejši in uspešnejši pri promociji kmeta na prvo oz. osmo vrsto? Na potezi je beli, ki nasprotniku za nobeno ceno ne dovoli sprovedbe nove dame. Ob majhnem šte-

vilu figur na šahovnici, vam ne bo težko poiskati nadaljevanja, ki vodi do zmage belega!

Rešitev št. 33

Velemojster Petrosjan je s šahom na osmo vrsto 1.Da8+ prisilil črnega, da se umakne na sedmo vrsto. 1...Kg7 / Na 1...Ke7 sledi 2.Da7:+. Črni je tako omogočil belemu, da izpelje zanimivo kombinacijo, v kateri sodelujejo vse bele figure. 2.Le5:#! Po izsiljenem 2...De5: je beli pripravil še drugo začasno žrtev 3.Dh8+! Kh8:, nakar pa skakač 4.Sf7:+ odloči partijo in črni se vda!

